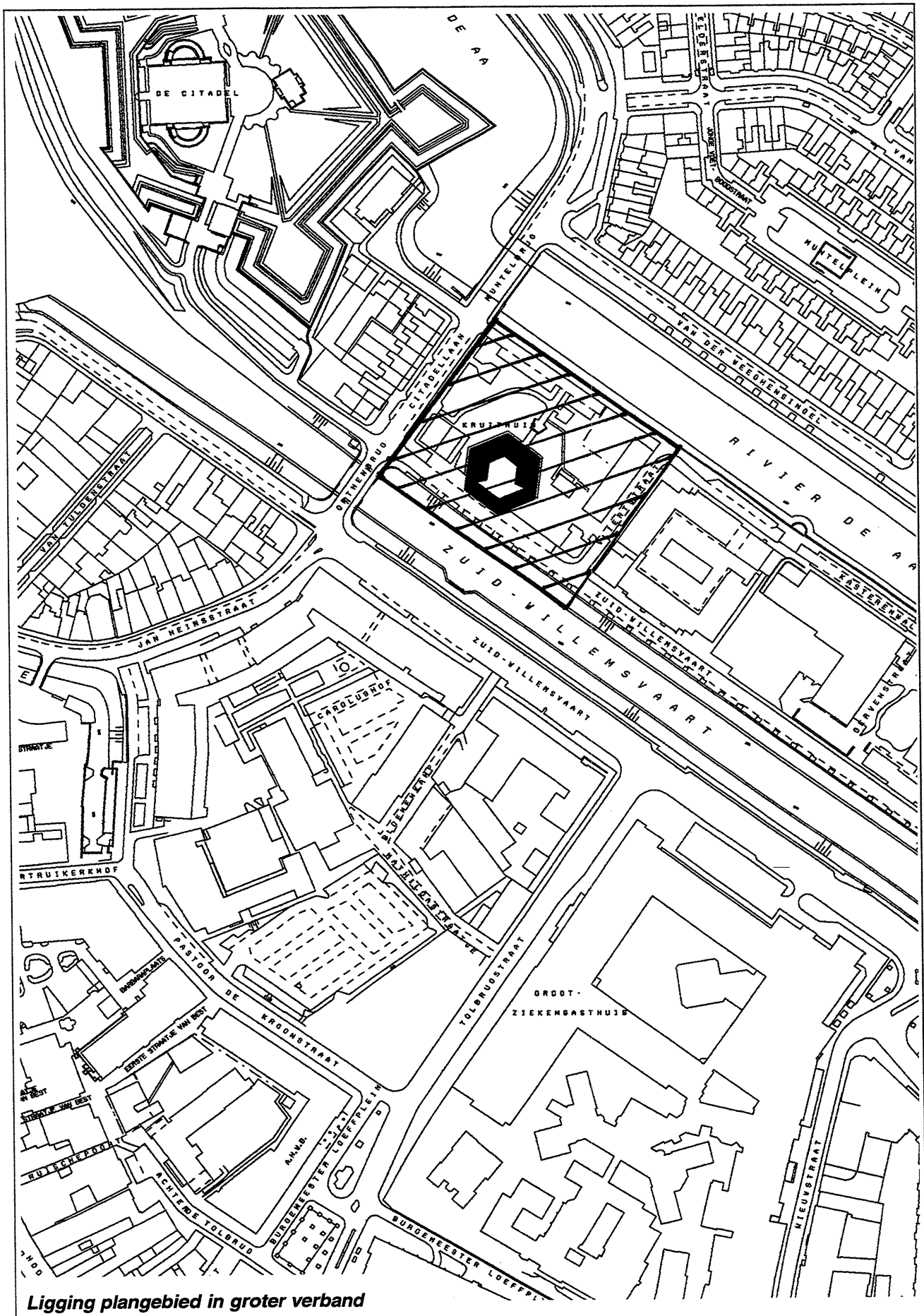

Inhoudsopgave

	Blz.
Plantoelichting	
1 Inleiding	5
1.1 Doel en aanleiding tot het plan	5
1.2 Begrenzing van het plangebied	6
1.3 Het vigerend bestemmingsplan	6
2 Beschrijving van de huidige situatie	9
2.1 Oorspronkelijke situatie	9
2.2 Uitgangssituatie directe omgeving Kruithuis	13
2.3 Inventarisatie bebouwde omgeving Kruithuis	15
3 Uitgangspunten m.b.t. ontwikkeling	17
3.1 Ruimtelijke en functionele planontwikkeling	17
3.2 Openbare ruimte en verkeer	23
3.3 Waterhuishouding	27
4 Milieu-aspecten	29
4.1 Geluid	29
4.2 Bodemkwaliteit	32
5 Financieel-economische verantwoording	35
6 Bestuurlijk-juridische verantwoording	37
7 Overleg en inspraak	39
Voorschriften	89

Bijlage
Geluidsberekeningen
Plankaarten 1 en 2
Samenvatting reacties vooroverleg en inspraak

Ligging plangebied in groter verband

Inleiding

1

1.1 Doel en aanleiding tot het plan

In de notitie "s-Hertogenbosch, een toekomst voor cultuur", d.d. september 1992 zijn een drietal items aangemerkt als "speerpunten" in het stedelijke cultuurbeleid. Dit zijn:

- de historische binnenstad
- beeldende kunst
- culturele evenementen.

Als "ontmoetingsstad" richt de gemeente zich in dit kader op de eigen inwoners, de bewoners van de regio en cultuurtoeristen uit binnen- en buitenland. Met het beleid wordt een herkenbare culturele identiteit nagestreefd met een brede uitstraling en goed verankerd in alle lagen van de samenleving.

Museum het Kruithuis is onderdeel van deze stedelijke culturele infrastructuur en geeft nadrukkelijk mede vorm aan het culturele profiel van de stad.

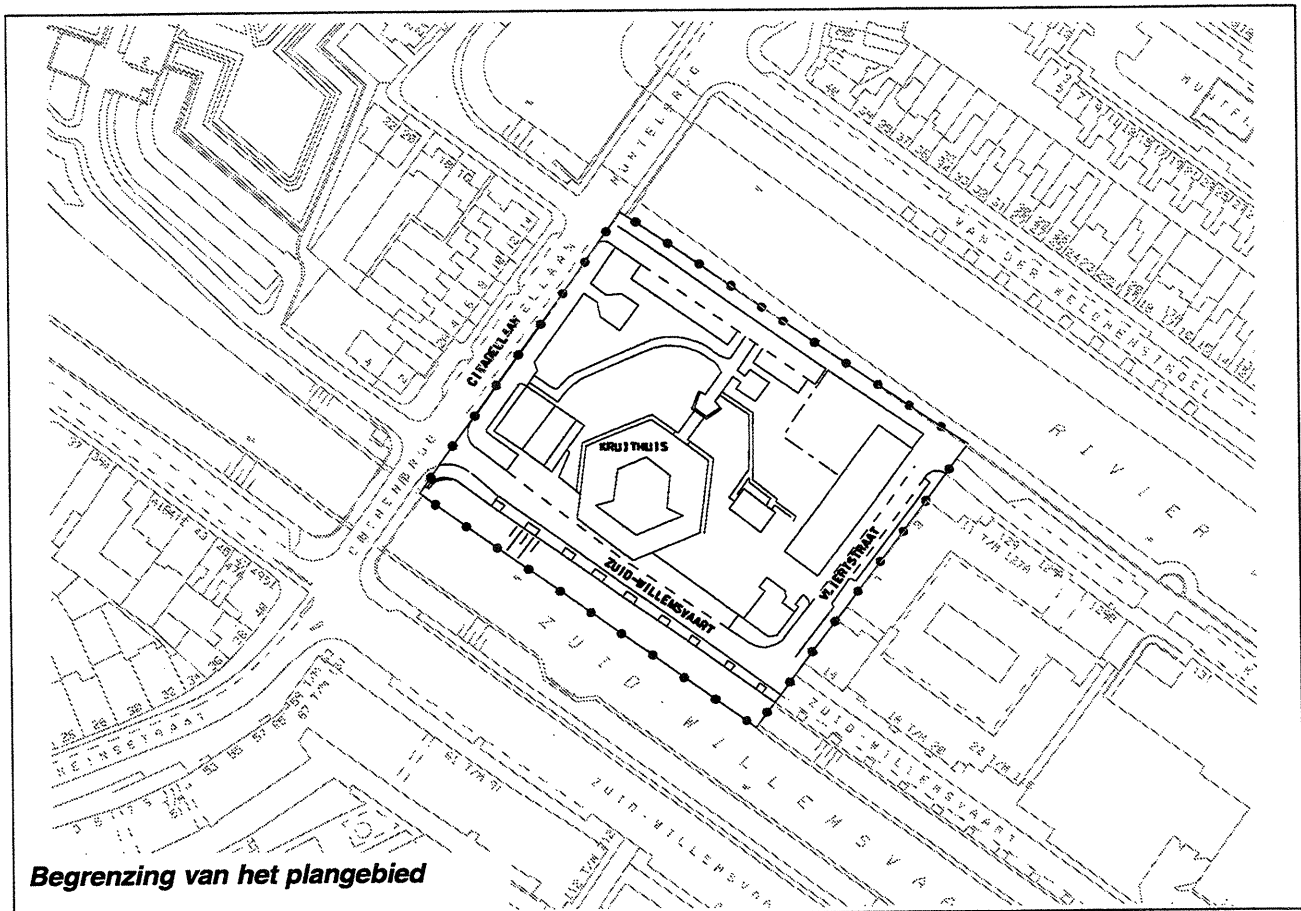
De problematische huisvesting van het Kruithuis vormt hierbij reeds jaren een structurele beperking. In januari 1993 is door Twijnstra Gudde een huisvestingsonderzoek afgerond op basis waarvan de gemeenteraad op 13 mei 1993 heeft besloten een krediet beschikbaar te stellen voor de uitbreiding van het museum op de plek waar thans het Kruithuis is gevestigd.

In het vigerend bestemmingsplan Zuid-Willemsvaart/Aa was, mede vanwege de bijzondere cultuurhistorische waarde van het Kruithuis en de bijzondere stedenbouwkundige situatie toender tijd niet uitgegaan van een uitbreiding van het museum op deze plek. Om op deze gewijzigde inzichten in te spelen en toch een

uitbreiding mogelijk te maken, uiteraard onder stringente voorwaarden welke nader in deze partiële herziening van het bestemmingsplan Zuid-Willemsvaart/Aa zijn omschreven, wordt middels dit plan de mogelijkheid geopend tot uitbreiding van het museum aansluitend aan het historische complex "het Kruithuis".

1.2 Begrenzing van het plan

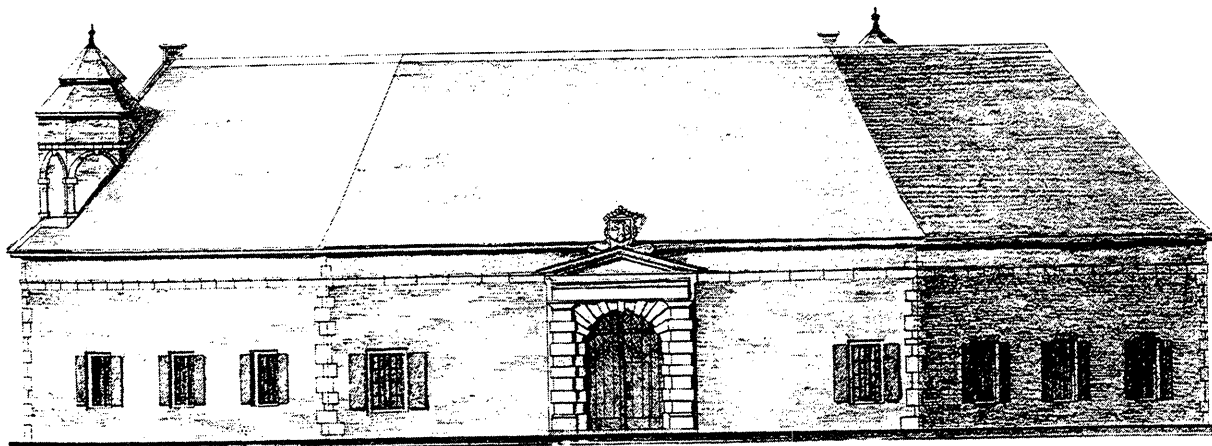
Het plangebied van de partiële herziening bestrijkt het gebied, wat begrensd wordt door de Citadellaan aan de westzijde en de Vliertstraat aan de oostzijde enerzijds en de Zuid-Willemsvaart en de Aa aan de zuid- en noordzijde. De oppervlakte van het plangebied bedraagt circa 1 ha.

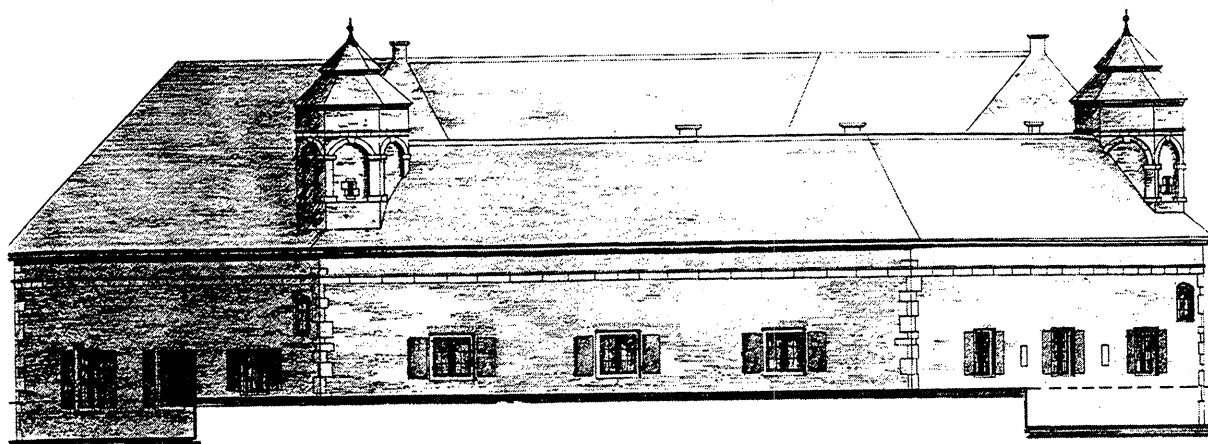
1.3 Het vigerend bestemmingsplan

Het Kruithuis en omgeving is gelegen binnen de begrenzings van het vigerende bestemmingsplan Zuid-Willemsvaart/Aa, vastgesteld door de gemeenteraad van 's-Hertogenbosch d.d.

Zoals uit de in het vigerende bestemmingsplan opgenomen wijzigingsbevoegdheid blijkt, is in een mogelijke uitbreiding van het museum het Kruithuis op deze locatie niet voorzien. Om de voorgestane uitbreiding toch mogelijk te maken en in een juridisch en ruimtelijk kader te plaatsen is deze planherziening opgezet.

Noord-oostgevel van het Kruithuis

Zuid-westgevel van het Kruithuis

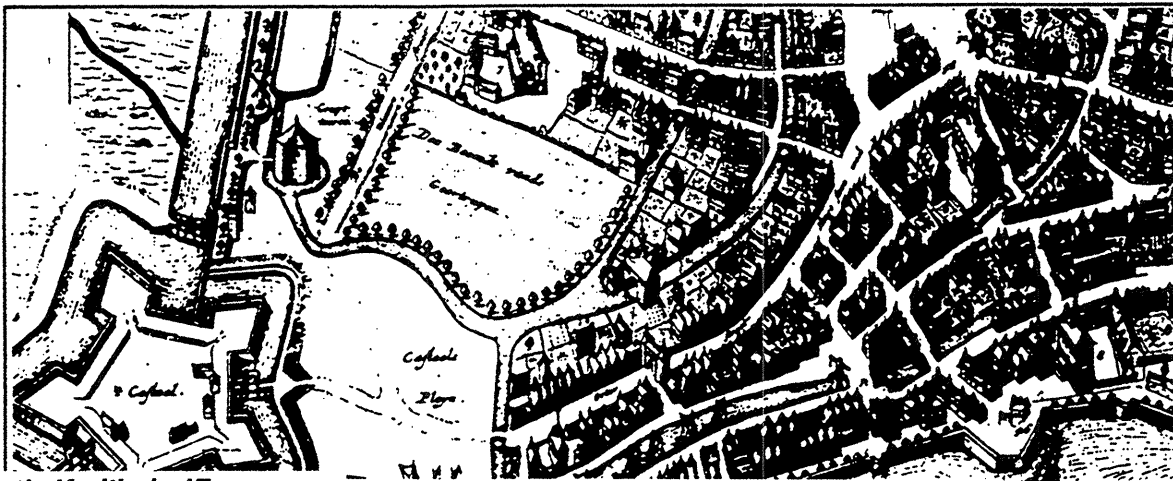
Beschrijving van de huidige situatie

2

2.1 Oorspronkelijke situatie

Het Kruithuis werd in het begin van de 17e eeuw opgetrokken in de Beemd van Geertrui, kort bij de 14e eeuwse stadsmuur. Het was een strategische keuze, omdat vanwege het ontploffingsgevaar het gebouw zover mogelijk weg van de stedelijke bebouwing moest komen. Door zijn situering in de laag gelegen, drassige en vrijwel onbebouwde beemd, rondom in het water van een van de Binnendiezetakken, was het gebouw ook vrij moeilijk toegankelijk. Het gebouw werd voorzien van een dikke gesloten buitenmuur met schietgaten en een zware poort, die slechts vanaf een hogere wal via een naar beneden lopend pad en een brugje bereikt kon worden. Het gebouw rees hoog op boven het maaiveld en had hierdoor een torenachtig karakter.

Kort na de bouw van het Kruithuis werd de Citadel aangelegd. Hierbij werd een gedeelte van de stadsmuur, de Orthense Poort en een deel van de buurt achter de Orthense Poort afgebroken terwille van een schootsveld aan de stadszijde. De oude noordelijke toegangsweg alsook de stadspoort werd hierbij gesloopt. Hiervoor in de plaats kwam een te controleren weg door de Citadel alsook een omleidingsroute over de voorwerken van het fort. Deze laatste werd in vreedstijd gebruikt. Gevolg van een en ander was, dat er een dijklichaam tussen het Kruithuis en de Citadel kwam te liggen. Met de aanleg van de beide Nieuwstraten en de Hoge Nieuwstraat, omstreeks het midden van de 17e eeuw, kwam een rechtstreekse verbinding tussen de noordelijke stadsingang en het gebied rond de Sint Jan tot stand. Hierdoor kwam ook aan de zuidkant van het gebouw een dijklichaam, waardoor het gebouw steeds meer in een put kwam

Situatie Kruithuis 17e eeuw

te liggen. Een andere grote wijziging ontstond bij het graven van de Zuid-Willemsvaart, begin 19e eeuw. Hierbij werd een kaarsrecht en vrij diep gelegen vaarwater gegraven, waardoor de binnenstad als het ware werd verkleind en een langgerekt stadsdeel ontstond, ingesloten door stadsgracht en kanaal. Ook werden aan weerszijden van het kanaal dijken aangelegd, waarbij de noordelijke dijk zo kort bij het Kruithuis kwam, dat dit gebouw voor een deel in het talud kwam te liggen. Door ophoging en verdere bebouwing van het gebied langs het kanaal en de wallen alsook bebouwing langs de Citadellaan, waarbij opnieuw sprake was van de nodige ophogingen, was er uiteindelijk weinig meer over van de eens zo markante ligging. Het gebouw was min of meer verbannen naar het binnenterrein en aan vrijwel alle kanten onttrokken aan het oog. Alleen aan de zijde van het kanaal bleef het zicht vrij op het van hieruit zeer laag ogende, merkwaardig vormgegeven zeshoekige bouwwerk.

De vreemde vorm van het bouwwerk alsook het blijvend zicht hierop vanaf de brug over het kanaal, hebben er mogelijk mede toe bijgedragen dat toen het gebouw zijn functie verloor, het gebouw in stand is gebleven. Tijdens de oorlog heeft het gebouw ernstig te leiden gehad van beschietingen. Kort na de oorlog werd de gemeente eigenaar en werd het gebouw ingericht ten behoeve van het Brabants Orkest. Hierbij werd echter de inwendige structuur ernstig aangetast door het wegbreken van een aantal gemetselde pijlers en bogen alsook het inbouwen van een dienstwoning met kantoorruimte. In die tijd ontstond ook het idee Het kruithuis weer zoveel mogelijk vrij te leggen in een groene omgeving. Hiermee werd begonnen door een oude zagerij langs de wal te slopen. In de jaren 60 werd het dak van het Kruithuis hersteld van de in de oorlog opgelopen schade.

Nadat het gebouw niet langer werd gebruikt als oefenruimte voor het Brabants Orkest (hiervoor werd het Sweelinckhuis aan de Pettelaarseweg gebouwd), kwam de ruimte beschikbaar voor de gemeentelijke Dienst Beeldende Kunst, de voorloper van het huidige museum. Deze dienst drong aan op restauratie van het gebouw, hetgeen omstreeks 1975 geschiedde. Hierbij werd het gebouw geschoond van allerlei kamers en latere muren en werd het oorspronkelijke vloerpeil teruggebracht, waarbij tevens de binnenplaats werd verlaagd.

Aan de buitenzijde moest het maaiveld eveneens worden verlaagd, mede om het vochtprobleem van de muren te verminderen. Hierbij werd een soort droge gracht gemaakt, waarbij, door het terugvinden van het voormalige bruggehoofd, ook de plaats van de oorspronkelijke brug kon worden bepaald. Verdere opschoning van het terrein werd weliswaar voorgestaan, maar deze plannen zijn toen niet ten uitvoer gebracht.

Door een toenemend ruimtegebrek van het museum werd gezocht naar uitbreidingsmogelijkheden, hetgeen resulteerde in de aankoop van een pand aan de Vlierstraat. Tussendoor werd een besloten prijsvraag georganiseerd onder enkele veelbelovende jonge architecten. Deze concludeerden dat het historisch gebouw door zijn bijzondere zeshoekige vorm geen aanbouw kan hebben. Uitbreiding werd alleen voorstelbaar geacht middels losse bijgebouwen dan wel door middel van een onderverdieping. Daarnaast werd voorgesteld de binnenplaats te overkappen, hetgeen echter, eveneens vanwege de bijzondere waarde van deze unieke binnenplaats, onmiddellijk werd afgewezen door het gemeentebestuur.

Samenvattend kan worden geconcludeerd, dat het historisch monument het Kruithuis in de loop der eeuwen ten gevolge van diverse ophogingen in de directe omgeving, het afgekeerd zijn van het stadscentrum en het dichtslibben van de directe omgeving in een "achteraf" situatie terecht is gekomen. Dit doet nòch recht aan het architectonisch en cultureel belang van dit historisch bouwwerk, nòch aan de huidige publieksfunctie van het Kruithuis als Museum voor Hedendaagse Kunst. Bij de verder ontwikkeling en uitbreiding van het museum zal hiermee nadrukkelijk rekening moeten worden gehouden, in samenhang met een verbetering van de inpassing van het monumentale gebouw in de stedelijke structuur.

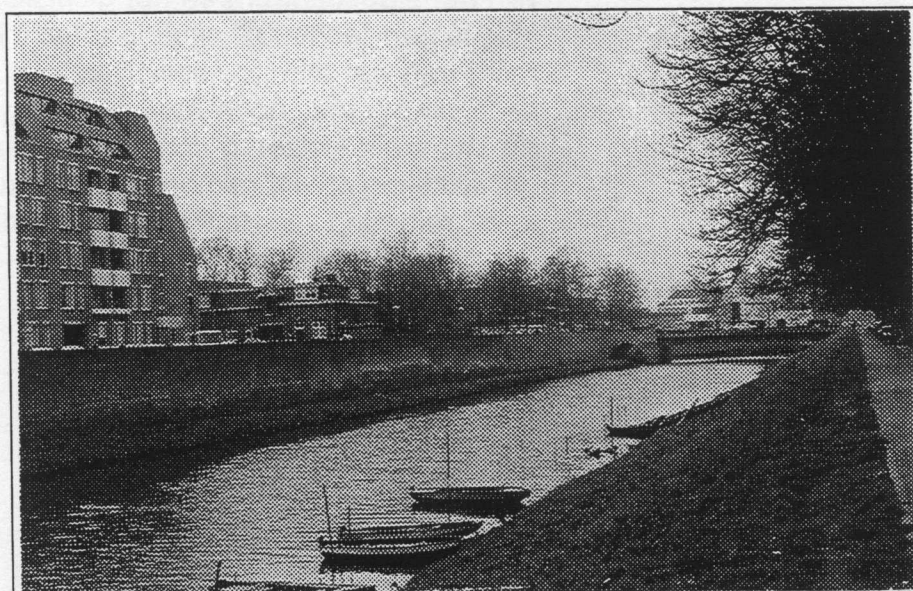
**Zicht vanaf
Zuid-Willemsvaart**

**Zicht vanaf
Jan Heinstraat**

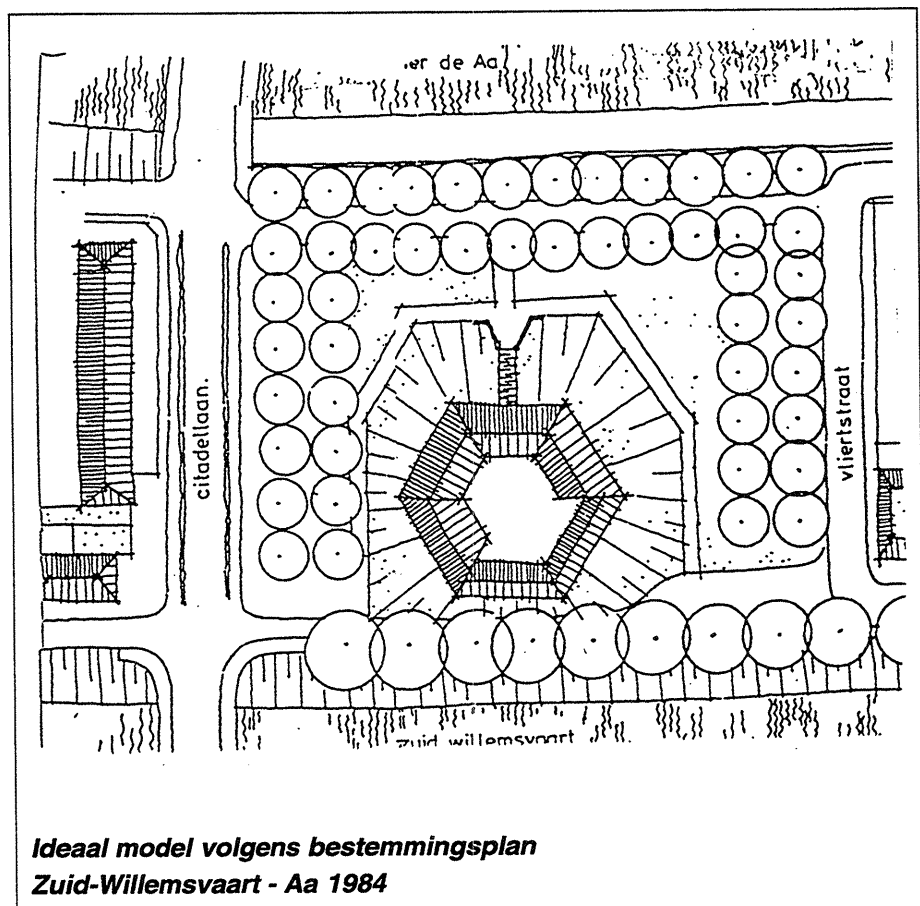
**Zicht vanaf
Aawal**

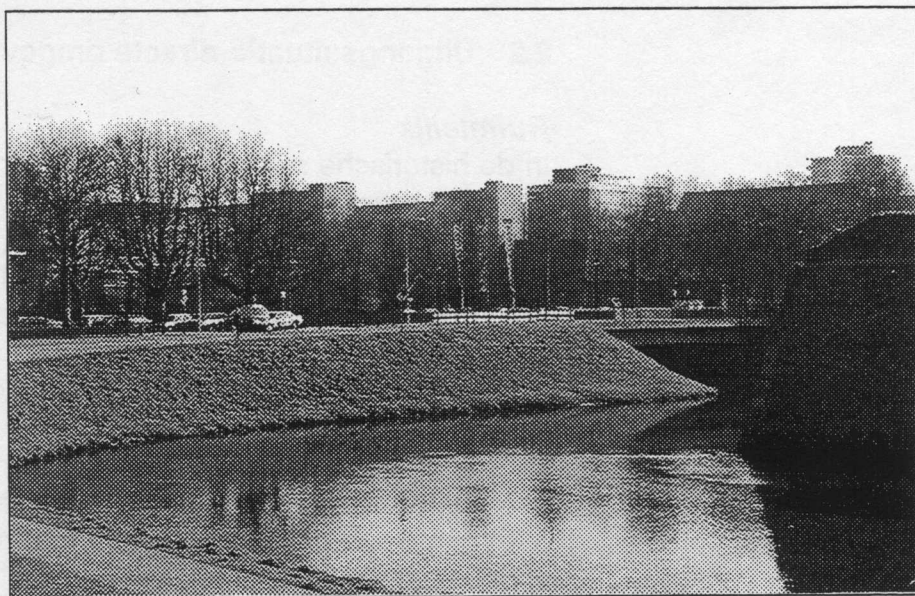
2.2 Uitgangssituatie directe omgeving Kruithuis

Ruimtelijk

In de historische situatie was het Kruithuis, vanwege zijn explosiegevaar, weliswaar binnen de stadswallen, maar zover mogelijk van de woonbebouwing verwijderd, gelegen en als een geïsoleerd, introvert element, rondom in het water gesitueerd. Na de aanleg van de Zuid-Willemsvaart heeft een grote verdichting van woningen en bedrijvigheid in het gebied tussen Zuid-Willemsvaart en Aa plaatsgevonden. Zo ook rondom het gebied van het Kruithuis. Zowel aan de zijde van de Citadellaan, als aan de zijde van de Vlierstraat zijn woningen gebouwd, die met de achtertuinen grenzen aan het Kruithuis. De vrijliggende situatie, die vanuit historisch opzicht kenmerkend was, wordt vooral door deze bebouwing teniet gedaan. Tevens zorgt de aanwezige weg, samen met het talud langs de Zuid-Willemsvaart, aan de zuidzijde ervoor dat het Kruithuis vanaf de binnenstadszijde nauwelijks ervaren wordt. Het Kruithuis gaat in de huidige situatie aan deze zijde deel uitmaken van de gevelwand en krijgt niet de ruimte die nodig is om het Kruithuis die markantie te geven, welke deze uit historisch opzicht zou moeten hebben.

**zicht vanaf
Cutadellaan**

**overzijde
Zuid-Willemsvaart**

Muntelbrug

Het is daarom dan ook dat in het thans geldende bestemmingsplan Zuid-Willemsvaart/Aa uit 1984, reeds werd aangegeven dat de huidige situatie rondom het Kruithuis verre van ideaal is. Ook in het bestemmingsplan van 1984 wordt een bijzondere waarde toegekend aan deze plek. Tevens worden in dit bestemmingsplan de ophogingen die het terrein in de loop der tijd heeft ondergaan en ook de aanwezige bebouwing als oorzaken aangeduid voor het verloren gaan van de karakteristieke situering van het Kruithuis. "Het verlagen ofwel iets verdiept leggen van het gebied rondom het Kruithuis", zo luidt de toelichting op het vigerende bestemmingsplan Zuid-Willemsvaart/Aa 1984, zou de situatie sterk verbeteren. Het amoveren van de belendende bebouwing werd hierbij toendertijd afhankelijk gesteld van de bouwtechnische staat van de woningen.

Functioneel

In de thans aanwezige situatie is naast de museumfunctie en de daarbij behorende ondersteunende ruimten, ook de woonfunctie nadrukkelijk vertegenwoordigd. Het Kruithuis en de panden aan de Vlietstraat 4, 6 en 8 zijn in gebruik ten behoeve van het stedelijk museum voor de hedendaagse kunst. Het Kruithuis zelf doet dienst als tentoonstellingsruimte, terwijl de panden aan de Vlietstraat voor opslag-, depot- en kantoorruimte worden gebruikt.

De panden aan de Citadellaan 1, 3 en 5, het pand op de hoek Vlietstraat/Zuid-willemsvaart zijn in gebruik als woningen.

De open ruimte aan de entreezijde van het Kruithuis is niet alleen ingericht als verblijfsplek, maar dient tevens als parkeer-ruimte voor bezoekers van het museum en de kunstuitlen, welke functie eveneens in het Kruithuis is ondergebracht.

2.3 Inventarisatie bebouwde omgeving Kruithuis

zie bh. 4

Het gehele plangebied maakt onderdeel uit van het beschermde stadsgezicht ex art. 35, monumentenwet 1988. Op de bijbehorende waarderingskaart (RDMZ nr. 119II) van 23 januari 1991 staat het Kruithuis aangeduid als historisch van belang in verband met de rooilijn, bebouwingsschaal en historisch bebouwingsbeeld. De bebouwing aan de Citadellaan 1 t/m 5 (oneven) en aan de Vlietstraat 2 t/m 8 (even) zijn weergegeven als historisch van belang in verband met rooilijn en bebouwingsschaal.

Doel van de aanwijzing tot beschermd stadsgezicht is de karakteristieke, met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied te onderkennen als zwaarwegend belang bij de verdere ontwikkelingen binnen het gebied. De aanwijzing beoogt op die wijze een basis te geven voor een ruimtelijke ontwikkeling, die inspeelt op de aan-

wezige kwaliteiten, daarvan gebruik maakt en daarop voortbouwt.

In het onderhavige plangebied is het belangrijkste pand natuurlijk het Kruithuis, het rond 1980 geheel gerestaureerde 16e eeuwse bouwwerk, wat dienst deed als opslagruimte voor buskruit. Dit gebouw heeft de status van rijksmonument.

Verder zijn aan de Citadellaan een 3-tal officierswoningen gebouwd, daterend uit 1890 in de renaissance-stijl. Deze woningen staan vermeld in het M.I.P. (Monumenten Inventarisatie Plan), maar zijn niet in het M.S.P. (Monumenten Selectie Plan) opgenomen, en zullen dus niet als Rijksmonument worden aangemerkt.

Aan de Vliertstraat zijn ook woningen met werkplaats gebouwd, daterend uit ca 1900, welke momenteel gedeeltelijk dienst doen als opslag- en kantoorruimte ten behoeve van het Kruithuis, namelijk de panden Vliertstraat 4 t/m 8. De panden staan niet te boek als gemeentelijk of rijksmonument en komen ook niet voor op het M.I.P. De huidige staat, waarin de panden verkeren, is slecht. Met name door de slechte fundatie zijn er verzakkingen opgetreden en is scheurvorming in de muren waarneembaar.

Het pand op de hoek Vliertstraat/Zuid-Willemsvaart, Vliertstraat 2, betreft een in 1898 door de gemeente gebouwde woning. In 1981 is het pand ingrijpend door de, particuliere, eigenaar gerestaureerd en gerenoveerd. Ook dit pand is geen monument en staat niet vermeld op het M.I.P.

In het plangebied is tevens een rioolgemaal gesitueerd ten behoeve van de waterhuishouding. Dit gemaal zal om technische redenen in ieder geval gehandhaafd dienen te worden in de verdere planontwikkeling.

Uitgangspunten m.b.t. ontwikkeling

3

3.1 Ruimtelijke en functionele planontwikkeling

Het voornemen om het Kruithuis op de huidige locatie uit te breiden met een museumfunctie heeft er toe geleid dat deze plek en de relatie van deze plek tot de stad en zijn directe omgeving nog eens kritisch zijn bekeken.

Voor het te ontwikkelen gebied zijn een aantal ruimtelijke dragers opgesteld, die als uitgangspunten dienen t.b.v. de voorgestane uitbreiding van het Kruithuis.

- de versterking van de relatie tussen de historische binnenstad en het gebied tussen Zuid-Willemsvaart en Aa, waardoor de museumfunctie van het Kruithuis deel uit gaat maken of in ieder geval een relatie zal krijgen met de historische binnenstad;
- het versterken van het Kruithuis als karakteristiek en uit historische overwegingen het meest markante gebouw ten opzichte van de directe omgeving;
- terugbrengen van maat en schaal, passend bij het kleinschalige karakter van de historische binnenstad met tot doel het ruimtelijk aantrekkelijk en interessant maken om in dit gebied te verblijven;
- het maken van een duidelijke beëindiging (kop) aan de bouwblokken, die thans het karakter van het gebied tussen Zuid-Willemsvaart en Aa bepalen;
- het versterken van de relatie met de Citadel zodat op deze plek een bijzonder interessante ontmoeting kan plaatsvinden met de historie van de stad.

Het uitgangspunt om de relatie tussen de historische binnenstad en het gebied tussen Zuid-Willemsvaart en Aa te versterken, zodat het Kruithuis onderdeel uit zal gaan maken van de historische binnenstad en daardoor meer aantrekkingskracht uit zal gaan oefenen op de bezoeker of de passant, is gebaseerd op de visuele relaties die tussen het Kruithuis en de binnenstad ontwikkeld dienen te worden. In hoofdzaak zijn deze visuele relaties gelegen op de aanlooproutes vanuit de Jan Heinstraat, het Loeffplein en de Citadellaan. Op dit moment is het Kruithuis met name vanaf de binnenstad nauwelijks waarneembaar. Het geheel opgaan van het Kruithuis in de gevelwand, veroorzaakt door de belendende bebouwing, de weg direct tegen het Kruithuis en het dominante talud van de Zuid-Willemsvaart blokkeert thans de voorgestane relatie met de binnenstad.

Het vrij situeren van het Kruithuis door het amoveren van de bebouwing aan de Citadellaan aan het verlagen van het maaiveld rondom, maar met name aan de zijde van de Zuid-Willemsvaart zal het gebouw markant in zijn omgeving plaatsen.

Een vrij zicht op het historisch monument zal vanaf de aanlooproutes uit de binnenstad, ontstaan.

Het herstel van de historische situatie is sterk gebaat bij sloop van de woningen aan de Citadellaan, omdat hierdoor het oorspronkelijke dijkvormige karakter van stadswal en Citadellaan enigszins kan worden hersteld en door vergroten van het lage, oorspronkelijke maaiveld zal het torenachtig karakter van het Kruithuis beter tot zijn recht komen. Handhaving van de officierswoningen aan de Citadellaan 1,3 en 5 zal ernstig afbreuk doen aan de stedenbouwkundige situatie van het museumcomplex het Kruithuis, omdat de huidige achterafsituatie dan in feite blijft voortbestaan. Dit doet geen recht aan de betekenis en de allure van dit complex en belemmert een goede sociale controle op het lager gelegen gebied.

Vanaf de Citadellaan wordt het Kruithuis gedomineerd door de 14e eeuwse stadsmuur langs de rivier de Aa. Pas op het moment dat men bijna op de Muntelbrug staat ervaart men het Kruithuis en ontstaat een optimaal zicht. In de voorgestane planontwikkeling zal de noodzakelijke uitbreiding dan ook zodanig gesitueerd dienen te worden dat de ruimtelijke kwaliteit aan deze zijde behouden blijft. Dit resulteert in mogelijke bebouwing vanuit de zichtlijn vanaf de Muntelbrug tot aan de Vlierstraat (zie kaart), welke straalsgewijs vanuit het Kruithuis als losse elementen kunnen worden ontwikkeld. Het Kruithuis zal steeds het meest dominante gebouw in deze omgeving dienen te zijn. Bovendien kunnen, door het rondom uitgraven van het Kruithuis, diverse ruimtes, die noodzakelijk zijn voor het goed functioneren van het museum, ondergronds worden gesitueerd aan de zijde van de rivier de Aa. Op deze manier zal er een situatie ontstaan, waarbij de eigen kwaliteit van de uitbreiding bui-

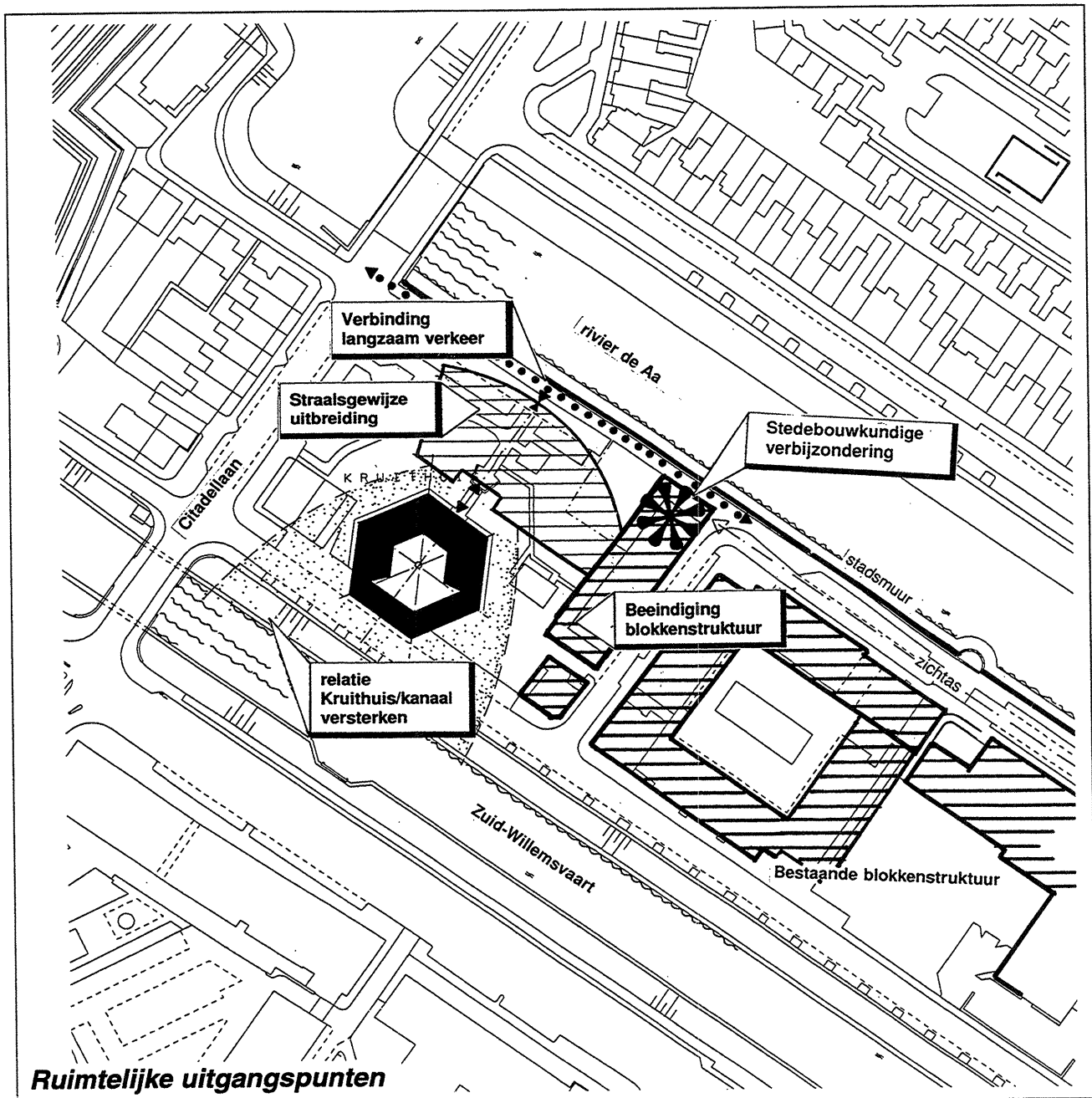
ten de zichtsituaties plaatsvindt en het bijzondere karakter van het Kruithuis versterkt wordt.

X De bebouwing aan de Vliertstraat maakt onderdeel uit van het bebouwingspatroon van het gebied tussen Vliertstraat en Bernestraat, namelijk een zeer sterke stedenbouwkundige structuur bestaande uit rechthoekige bouwblokken met gesloten gevelwanden. Uitgangspunt in de voorgestane planontwikkeling zal herbouw van deze bebouwing zijn, enerzijds als begrenzing van het gebied rondom het Kruithuis, anderzijds om een goede ruimtelijke beëindiging te maken aan de ruimtelijke opzet van het aangrenzende gebied. De hoogte van de bebouwing zal in relatie dienen te worden gebracht met de bestaande bebouwing aan de oostzijde van de Vliertstraat. Deze bebouwing bestaat uit 5 woonlagen, waarvan 2 onder een vrij forse kap.

X De bebouwing aan de westzijde van de Vliertstraat zal hiervan uitgaande 4 bouwlagen moeten bedragen, waarvan mogelijk 1 onder de kap, met op de hoek aan de zijde van rivier de Aa een stedenbouwkundige verbijzondering van maximaal 20 meter. De hoogte van dit accent wordt bepaald door de hoogte van de bebouwing aan de Kasterenwal. Het door de voorgevelrooilijn, aan de zijde van rivier de Aa, plaatsen van dit bijzondere element zorgt voor een duidelijke beëindiging van de bebouwing op de lange lijn langs rivier de Aa en versterkt de kopwerking van dit bouwblok ten opzichte van de aangrenzende bouwblokken. Ten aanzien van dit element zijn bijzondere eisen gesteld om het doel, beëindigen van de bebouwde situatie, te bereiken en om te voorkomen dat dit element concurrerend gaat werken ten aanzien van de doelstellingen rondom het historisch complex:

- de afstand tot de historische stadsmuur moet zodanig zijn dat ook op afstand de woontoren visueel achter de stadswallen komt te staan, de minimum maat tussen woontoren en stadsmuur zal derhalve 5 meter moeten zijn;
- tussen stadsmuur en woontoren zal een langzaam verkeersroute geprojecteerd dienen te worden zodat een relatie, met name voor voetgangers en fietsers, mogelijk blijft en de continuïteit van de route langs de stadswal wordt gegarandeerd;
- de hoogte zal niet hoger mogen zijn dan de hoogte van het gebouwencomplex evenwijdig aan de Kasterenwal (Aa). Maximale goothoogte 20 meter;
- Het gebouw (woontoren) zal van een duidelijke beëindiging moeten worden voorzien, in de vorm van een kap, koepel of attiek;
- De breedte, diepte of doorsnede van het gebouw mag niet meer bedragen dan tweederde van de hoogte, waarin erkers, luifels of andere uitbouwen niet zijn opgenomen. Dit om de nodige slankheid van het torenelement te garanderen;

- in de materialisering zal aansluiting gezocht dienen te worden bij de stadsmuur en de bebouwing langs de Kasterenwal. Vooral de relatie met de bebouwing langs de Kasterenwal is hierbij het belangrijkste, omdat de toren de ruimtelijke beëindiging van deze bebouwing moet vormen.
- Ten aanzien van de architectuur zal er een duidelijke relatie moeten zijn met de voorgestane bebouwing langs de Vlietstraat, zodat een duidelijke en evenwichtige beëindiging ontstaat van de bebouwingsstructuur tussen Zuid-Willemsvaart en Aa.

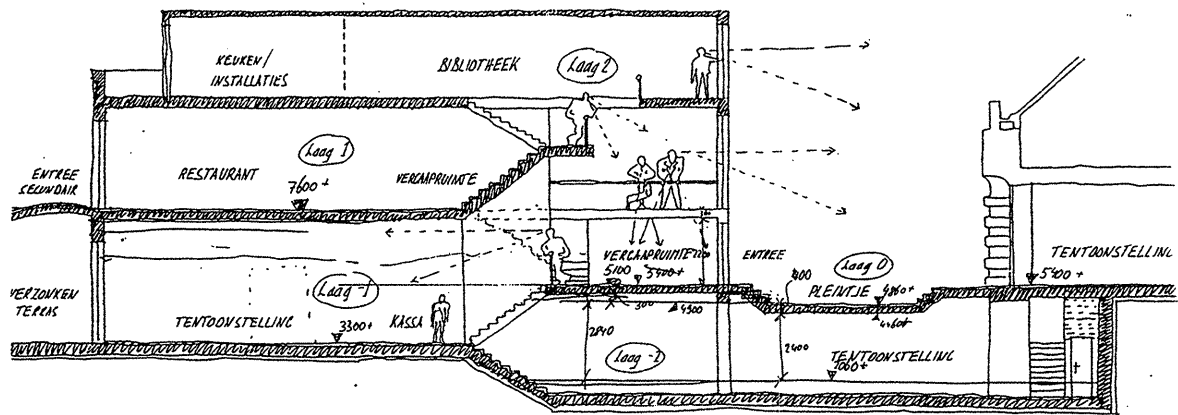
Bij de uitbreiding van het Kruithuis zal in principe uitgegaan worden van een aantal gebouwen, straalsgewijs gesitueerd aan de noord- en westzijde van het Kruithuis. De functies die deze gebouwen zullen herbergen zijn: entree-/ vergaapruijnte, expostieruimten en restaurant, en gehoorzaal.

Het Kruithuis, het historische gebouw, zal in deze opzet hoofdzakelijk de functie van tentoonstellingsruimte hebben.

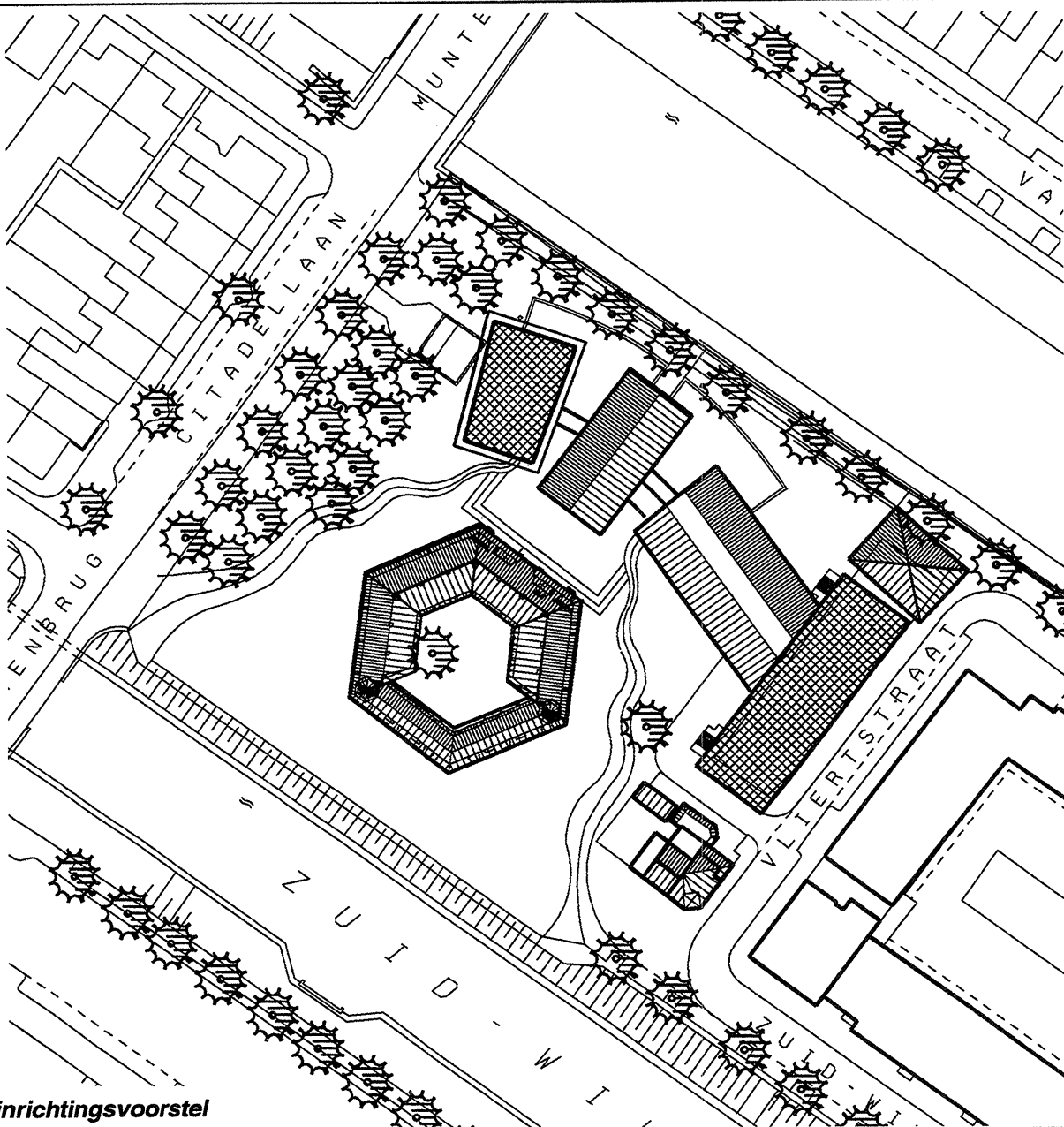
Langs de Vlietstraat zullen functies komen ter ondersteuning van de museale functie. Gedacht wordt hierbij aan bijzondere werkruimten zoals het restauratie-atelier, fotostudio en expeditieruimte. Ook zullen hier de depots voor het museum en de kunstuitleen worden ondergebracht en een aantal kantoorruimtes.

In het bijzonder bebouwingselement op de kop van de Vlietstraat dienen bij voorkeur woningen te worden geprojecteerd, zodat ook in de avonduren sprake is van enige uitstraling naar het openbare gebied.

In het algemeen kan geconcludeerd worden dat de uitbreiding van de museumfunctie volgens de gestelde uitgangspunten een meerwaarde zal opleveren naar dit gebied, dat door de aanleg van de Zuid-Willemsvaart geïsoleerd is komen te liggen ten opzichte van de historische binnenstad. Juist door zijn bijzondere ligging tussen de twee bruggen zal een markant en uniek gebied aan de binnenstad worden toegevoegd.

schets verbinding nieuwbouw en historisch complex

inrichtingsvoorstel

3.2 Openbare ruimte en verkeer

Openbare ruimte

Bestaande situatie openbare ruimte

Het Kruithuis ligt verscholen achter bebouwing aan de Citadellaan en de Vliertstraat en achter de zware bomenstructuren aan de Zuid-Willemsvaart, Citadellaan en langs de Stadswal aan de Kasterenwal. Alhoewel er een relatief groot oppervlak groene ruimte (voornamelijk gras en bomenrijen) om het Kruithuis ligt, is er geen sprake van een representatieve openbare ruimte die recht doet aan een belangrijke stedelijke functie als het Museum voor Moderne Kunst. Eigenlijk is er sprake van restgroen, waar vuil achtergelaten wordt, waar honden uitgelaten worden, sociale onveiligheid een rol speelt en in generlei opzicht multifunctioneel te gebruiken.

Deze openbare ruimte is de voorraimte voor het Kruithuis en betekent in de huidige situatie weinig voor de omringende leefomgeving en niets voor de (binnen) stad. De omringende stedelijke structuren in de openbare ruimte zijn zeer sterk en dominant. Ze vormen een min of meer natuurlijke begrenzing voor het plangebied. Bedoeld worden de markante Stadswal met gracht (rivier de Aa) met de zware - ecologisch en esthetisch zeer waardevolle - bomenstructuren (op de wal en langs de Van der Weeghensingel), de Citadellaan als onderdeel van het stedelijk hoofdwegenstelsel met bomenrijen en de Zuid-Willemsvaart met markante bomenrijen aan weerszijde. Deze verkeersfuncties tesamen met het restgroen in de achterkantsituatie vormt als openbare ruimte een weinig bruikbaar, esthetisch zwak en daardoor weinig inspirerend gegeven, zeker afgezet tegen de functie van het museum voor moderne kunst, het Kruithuis.

Het inrichtingsplan openbare ruimte

De uitgangspunten voor de inrichting van de openbare ruimte dienen direct aan te sluiten op de geformuleerde stedenbouwkundige uitgangspunten voor de uitbreiding van het Museum voor Moderne Kunst. Door het amoveren van de bebouwing aan de Citadellaan, de officierswoningen, wordt het Kruithuis met nieuwe bebouwing aan de noordwestzijde, duidelijk herkenbaar zichtbaar aan drie van de vier zijden. De inrichting van de openbare ruimte mag niet in concurrentie treden met het Kruithuis en de voorgestane nieuwbouw, maar dient juist de fraaie gebouwen op gepaste wijze te benadrukken.

De inrichting van de openbare ruimte dient eenvoudig van karakter te zijn, doch duurzaam en multifunctioneel te gebruiken. De openbaarheid, waarvoor een noodzakelijke vrije ruimte ten opzichte van de gebouwde omgeving noodzakelijk is, dient een parkachtige inrichting te verkrijgen die een wisselend

gebruik door de dag mogelijk maakt. Gedacht wordt aan verblijfsruimte, speelruimte, evenementen (muziek, toneel, kunst etc.) met vooral een representatief karakter. Een plek die in de rij van pleinen, parken en als verblijfsruimte voor de leefomgeving een nieuwe rol zal gaan spelen ter verbetering van de verblijfs- en ontmoetingsruimte van de binnenstad. Kortom een bijzondere verblijfplaats enigszins vergelijkbaar met de Jeroen Boschtuin, de Casinotuin, de Citadel en de stadswallen (Bastion) die als groene en stille plek een interessante tegenstelling vormen ten opzichte van de stenen kleine en grote stadspaleinen. De uiteindelijke rol van deze bijzondere verblijfsplek gecombineerd met de interessante functie van het museum zal afhangen van de directe relaties, de verbindende routes die als beperkt omschreven kunnen worden. Vanaf de zijde van de binnenstad (Markt-Loeffplein) vormt de brug over de Zuid-Willemsvaart (Citadellaan) de enige toegang. Een voetgangersbrug ter hoogte van de Tolbrugstraat zou een aanzienlijke verbetering inhouden (Kruithuis, maar ook voor de bewoners van Huize ter Aa). Daarnaast is de relatie tussen de Citadel en het Kruithuis eveneens de moeite waard om te versterken.

Het nieuwe stedenbouwkundige en architectonische concept van de boven- en benedenstad, gecombineerd met het historisch perspectief van een laaggelegen, moeras-achtig gebied rondom het Kruithuis is waardevol, bijzonder en origineel. Door het ontgraven van het terrein direct rondom het Kruithuis verkrijgt het Kruithuis opnieuw haar torenachtig karakter. Door de aanleg van brede en groene taluds (zijde Citadellaan en Zuid-Willemsvaart) wordt het zicht op het Kruithuis, maar ook het zicht op de groene omringende openbare omgeving meer open van karakter en daardoor ook (sociaal) veiliger, interessanter en meer (multifunctioneel) bruikbaar. In de volgende omschrijving van de openbare ruimte wordt onderscheid gemaakt tussen de te ontgraven ruimte direct rondom het Kruithuis en de laaggelegen ruimte tussen de nieuwe gebouwen onderling en het Kruithuis, de zone langs de Stadswal, Citadellaan en de Zuid-Willemsvaart.

Het gebied direct rondom het Kruithuis, de ruimte tussen de nieuwe gebouwen en de ruimte tussen de nieuwbouw en het Kruithuis

Het betreft hier de laaggelegen ruimten. De ruimte rondom het Kruithuis refereert aan het moerasachtige verleden in de vorm van groene ruigte (gras), water of een combinatie ertussen. De ruimte tussen de nieuwbouw kan stenig zijn of als water vormgegeven worden. De laaggelegen ruimte tussen Kruithuis en nieuwbouw vormt een stenen pleinachtige ruimte als verbindend element tussen oud en nieuw (de benedenstad/ontmoetingsplek). Het gebruik van natuurlijke (natuursteen, koperslak keien

of gebakken klinkers) doch duurzame materialen dient voorop te staan.

De zone langs de Stadswal en stadsgracht

De zone langs de Stadswal en stadsgracht is stenig van karakter en voorzien van een stevige bomenstructuur (circa tien jaar geleden aangeplant) die zoveel mogelijk behouden c.q. doorgezet dient te worden. Het betreft een doorzetting van de inrichting van de gehele stadswal rondom de gehele binnenstad en in dit geval langs Kasterenwal en Noordwal. Gebakken klinkers met bomen voorzien van een gietijzeren grill zijn het uitgangspunt. Het feit dat de hoofdingang van het nieuwe museum is gelegen aan deze stadswal vraagt om verbijzondering. In de bestrating, maar wellicht is verbijzondering van de openbare verlichting (in de vorm van kunstobjecten) een meer aantrekkelijke manier om het doel te bereiken. In deze zone dienen voorzieningen zoals fietsenrekken en enkele (speciale) parkeerplaatsen (personeel, gehandicapten et cetera) opgenomen te worden.

De zone langs de Citadellaan

Deze zijde van het Kruithuis dient zoveel mogelijk open te zijn en zicht te bieden op het Museum voor Moderne Kunst en op de parkachtige groene omgeving. De zware bomenrij dient voor zover mogelijk behouden te worden. Het verdient aanbeveling ter plaatse van de officierswoningen de bomenstructuur aan te vullen. De stammen van deze bomen moeten een soort filter vormen tussen stenen en groen milieu. Door middel van korte zitpaaltjes kan deze groene ruimte afgeschermd worden tegen illegaal parkeren.

Zone langs de Zuid-Willemsvaart

De zone langs het kanaal verandert aanzienlijk. De verbinding voor het gemotoriseerd autoverkeer zal "geknipt" worden door het afgraven tot een weg- en waterbouwkundig verantwoord niveau. Hierdoor zullen een aantal bomen geslecht moeten worden. Het zicht vanaf de binnenstadzijde wordt hierdoor aanmerkelijk verbeterd. De nieuwe inrichting van het te verlagen gedeelte dient overeen te komen met de sfeer van de huidige inrichting. Het verlaagde gedeelte moet doorkruisbaar zijn voor langzaam verkeer (fietsers en voetgangers), zeker ook voor gehandicapten alsmede voor calamiteiten verkeer. Het moet een combinatie worden tussen doorgaand langzaam verkeer en een verblijfsfunctie waarbij veiligheidseisen aan de zijde van het talud naar het kanaal zeker gesteld dienen te worden.

Straatmeubilair

Het straatmeubilair dient in nauw overleg met de architect gekozen te worden, omdat de relatie tussen de sfeer binnen het museum en de sfeer rondom het museum vooral via het straat-

meubilair gelegd kan worden. Het betreft in eerste instantie verlichting, in tweede instantie zitbanken, afvalbakken en fietsenstallingsruimte. Openbare verlichting dient in ruime mate aangelegd worden vanwege (sociale) veiligheid, maar ook vanwege esthetische aspecten als zicht op deze bijzondere omgeving, ook in de avonduren en de nacht (herkenbaarheid en oriëntatie).

Verkeer

Huidige situatie verkeer en parkeren

De randen van het plangebied worden gevormd door de Citadellaan, de Zuid-Willemsvaart en de Vlietstraat.

De Citadellaan maakt voor het gemotoriseerd verkeer onderdeel uit van het primaire net en is een belangrijke route van en naar de binnenstad. Langs de Citadellaan vindt aan de westzijde parkeren plaats. Het weggedeelte langs de Zuid-Willemsvaart heeft primair een ontsluitingsfunctie voor de aanliggende voorzieningen, maar heeft daarnaast ook een overlooppfunctie vanaf de Van Berckelstraat bij een geopende Kasterenbrug. Tussen Vlietstraat en Citadellaan zijn een 15-tal parkeerplaatsen gesitueerd. De Vlietstraat heeft alleen een ontsluitingsfunctie. Ten aanzien van het parkeren kan nog worden opgemerkt dat aan de noordzijde van het Kruithuis 18 parkeerplaatsen gesitueerd zijn.

Toekomstige situatie verkeer en parkeren

In het Beleidsplan Verkeer en Vervoer (BVV, februari 1992) zijn geen uitspraken gedaan over het weggedeelte langs de Zuid-Willemsvaart, tussen de Vlietstraat en Citadellaan. Wel is aangegeven dat dit geen weg betreft, die in aanmerking komt voor een stroomfunctie.

Ten behoeve van de voorgestane uitbreiding van het Kruithuis is bezien, in hoeverre dit weggedeelte onttrokken zou kunnen worden aan de infrastructuur, als het gaat om de rol voor het gemotoriseerde verkeer. In de totale opzet van de verkeersstructuur bleek dit goed oplosbaar en is een en ander opgenomen in het raadsvoorstel "Noordelijke Binnensstadsring", waarmee de gemeenteraad in juli 1995 accoord is gegaan. Invulling zal wel gegeven moeten worden aan de wens het langzaam verkeer (voetgangers, fietsers) ruimte te geven langs het kanaal tussen Vlietstraat en Citadellaan.

Met betrekking tot het parkeren kan worden opgemerkt dat er een aantal plaatsen (circa 35) komen te vervallen. In de openbare ruimte vindt hiervoor geen compensatie plaats, als het gaat om bezoekersparkeren. Bezoekers worden verondersteld een plaats te vinden in de openbare ruimte in de directe omgeving. Hierbij wordt tevens vermeld dat er eind 1996 circa 200 parkeerplaatsen aan het Houtpad worden gerealiseerd, die een

functie zullen vervullen voor bezoekers en werkers van en in de binnenstad en voorzieningen in de omgeving, zo ook het Kruithuis. Wel zal op eigen terrein voor voldoende parkeerplaatsen voor het personeel gezorgd moeten worden. Gezien het karakter van het Kruithuis zullen er ook voldoende stallingsplaatsen voor fietsers gemaakt moeten worden, die op een gunstige plaats ten opzichte van de entree gelegen zijn.

3.3 Waterhuishouding

De verlaging van het maaiveld rondom het Kruithuis dient gerealiseerd te worden aan de waterhuishouding van de nabij gelegen Zuid Willemsvaart en de Aa. Met name aan de zijde van de Zuid Willemsvaart moet rekening worden gehouden met de fluctuerende waterstanden en het scheepvaartverkeer. De Damwand van het kanaal staat op 2,90 m +NAP. Door de varende schepen wordt het water tussen deze damwand opgestuwd en weggezogen. Dit effect is ook aanwezig bij de Binnenhaven. Het is om deze reden niet toegestaan om de maaiveld verlaging tot aan het kanaal door te zetten. Op de Zuid Willemsvaart mag worden gevaren tot een waterstand van 4 m +NAP. Rekening houdend met opstuwing en eventueel extra hoog water (5 m +NAP) wordt in deze planopzet aan de zijde van het kanaal een hoogte van 5,20 m +NAP aangehouden. Op deze "dijk" is een fietspad met bermen gepland, terwijl bij deze maaiveldhoogte de aanwezige kabels en leidingen grotendeels kunnen worden gehandhaafd.

Bij extreem hoge waterstanden en optredende kwel zal de gracht rondom het Kruithuis incidenteel water kunnen bevatten. Hiertoe dient bij de planuitwerking alle bebouwing onder 5,50 m +NAP waterdicht te worden uitgevoerd en moet verdiept gelegen verharding worden gedraineerd of bemalen. Over deze planuitwerking zal nader overleg worden gevoerd met Rijkswaterstaat en de Waterbeheerder en dienen de noodzakelijke toestemmingen en/of vergunning te worden verkregen.

Milieu-aspecten

4

4.1 Geluid

1. Inleiding

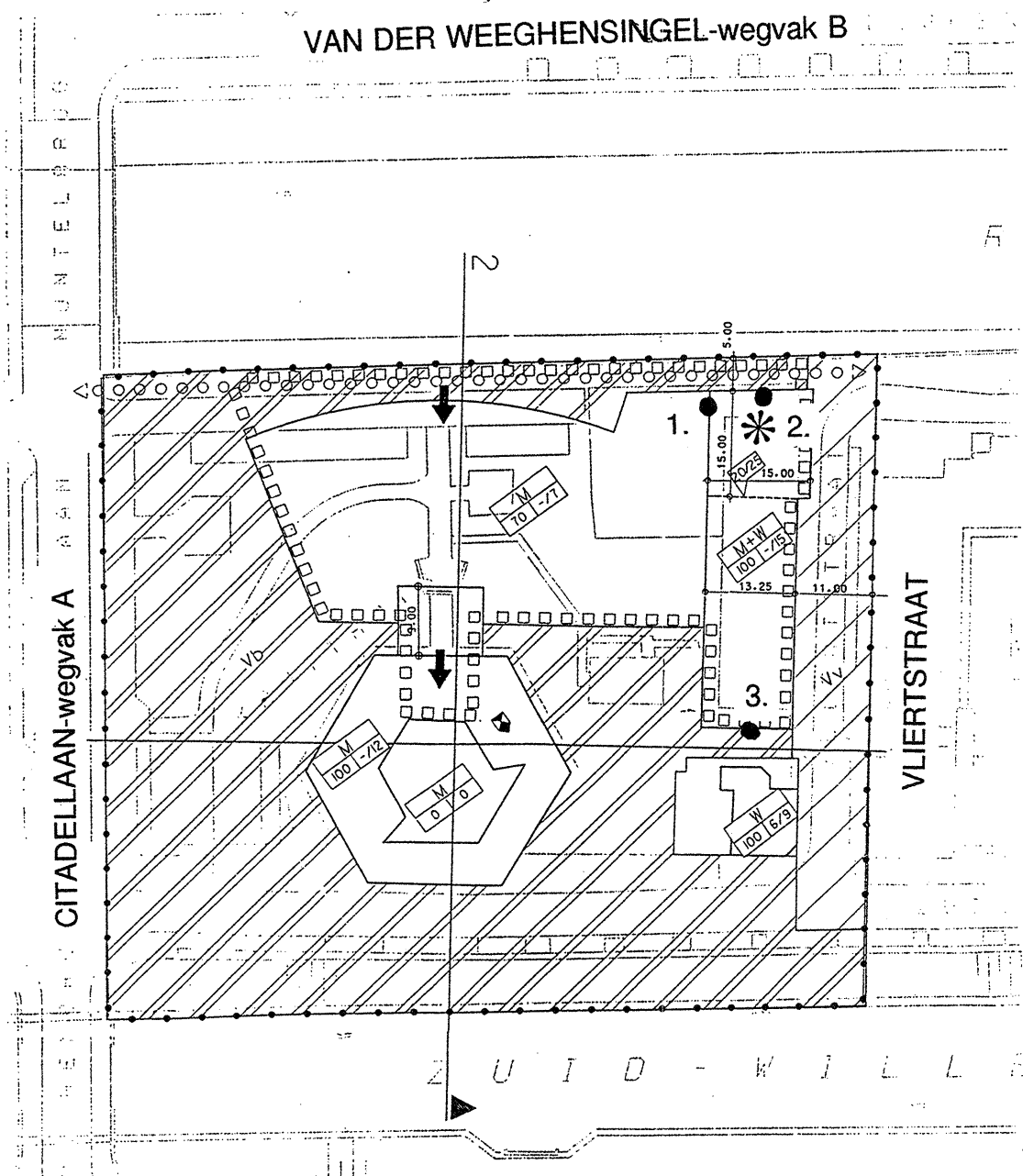
Bij de vaststelling of herziening van een bestemmingsplan dienen op grond van artikel 76 van de Wet Geluidhinder (WGH) de geluidbelastingen ten gevolge van het wegverkeer bij de gevels van binnen een geluidzone van een weg gelegen woningen en andere geluidgevoelige objecten te voldoen aan de in Hoofdstuk VI, afdeling 2, van die wet gestelde voorwaarden.

Het bestemmingsplan "Kruithuis" voorziet voornamelijk in het bouwen van woningen (gedeeltelijk in een woontoren) aan de zijde van de Vliertstraat. Deze woningen dienen te voldoen aan de geluidvoorschriften voor "nieuwe situaties binnen zones van wegen", waarvoor de voorkeurswaarde 50 dB(A), buiten aan de gevel, is. Alle overige gebouwen in het plangebied zijn als niet-geluidgevoelig in de zin van de WGH te beschouwen.

Hierna onder 2 wordt nagegaan welke geluidzones op het onderzoeksgebied van toepassing zijn. Vervolgens zijn onder 3 de verkeers- en omgevingsvariabelen aangegeven, welke gebruikt worden voor de geluidberekeningen (bijlage 2). Punt 4 bevat dan tenslotte de toetsing van het plan aan de Wet Geluidhinder.

2. Geluidzones

Op grond van artikel 74 WGH. hebben de in stedelijk gebied gelegen Citadellaan en de Van der Weeghensingel, bestaande uit twee rijstroken, een geluidzone aan weerszijden van de weg van 200 meter. De Vliertstraat valt in de toekomst binnen een 30 km gebied, evenals het aan de zijde van het plangebied gelegen

ZUID-WILLEMSVAART-Wegvak C

AFBEELDING 1
LIGGING EN NUMMERING

A WEGVAKKEN

1 WAARNEMINGSPUNTEN

weggedeelte Zuid-Willemsvaart. Daarmee hebben deze wegen op grond van artikel 74, punt 1, lid b, géén geluidzone. Het wegvak aan de overzijde van het kanaal heeft wel een geluidzone: 350 meter (meer dan twee rijstroken/stedelijk gebied). De geplande woningen vallen derhalve binnen de geluidzones van de Citadellaan (wegvak A), de Van der Weeghensingel (wegvak B) en de Zuid-Willemsvaart (wegvak C, zuidzijde kanaal). Voor de ligging van de zoneplichtige wegen: zie afbeelding 1. Het plangebied valt niet binnen enige andere geluidzones uit de WGH (spoorwegen, industrieterreinen, luchtvaart).

3. Verkeers- en omgevingsvariabelen

Met behulp van het verkeersmodel uit de Verkeersmilieukaart (VMK) van 's-Hertogenbosch is een raming gemaakt van de (over 10 jaar) te verwachten verkeersintensiteiten op de zoneplichtige wegen. (Zie bijlage 1, wegvakken A en B). De verhouding tussen de vier in de WGH onderscheiden motorvoertuigklassen is bepaald aan de hand van visuele verkeerstellingen op wegen en kruispunten in de omgeving van het Kruithuis. Voor wat betreft het wegvak C, aan de zuidzijde van de Zuid-Willemsvaart, is in bijlage 1 de prognose voor dit wegvak overgenomen uit het "Akoestisch onderzoek naar de gevolgen van het aanleggen van het noordelijk deel van de binnenstadsring: het tracé van het Brugplein tot Sluit O" (bureau SO/ORV-april 1995). De overige voor geluidberekeningen benodigde gegevens als wegdeksoort, gemiddelde rijsnelheid e.d. zijn eveneens opgenomen in de bladen van bijlage 1. Omgevingsvariabelen als bodemdemping, reflectiefactor e.d. zijn afgeleid van de bestemmingsplankaart en opgenomen in de rekenbladen van bijlage 2.

4. Toetsing van het plan aan de wet geluidhinder.

Bijlage 2 bevat de geluidberekeningen, gemaakt met behulp van Rekenmethode I uit het "Reken- en Meetvoorschrift Wegverkeerslawaaï". In eerste instantie is uitgegaan van de vrije- veld-situatie, waarbij dus de afstand vanaf de gevel van de geplande woningen en van de woontoren tot de as van de zoneplichtige wegen is ingevoerd zonder rekening te houden met eventueel tussengelegen afschermende gebouwen of andere geluidbeperkende voorzieningen. Voor de ligging van de waarnemingspunten voor de geluidberekeningen: zie afbeelding 1.

Verkeerslawaaï afkomstig van de Citadellaan (wegvak A).

De gevel van de geplande woontoren ligt op 92 meter uit de as van de Citadellaan. Volgens bijlage 2 is, rekening houdend met de aftrek van 5 dB(A) ingevolge art. 103 WGH, en zonder eventueel toepasbare overige correcties, de etmaalwaarde aan die gevel (bij waarnemingspunt 1): 48 dB(A) op de begane grond en 49 dB(A) op alle hogere verdiepingen.

Verkeerslawaaï afkomstig van de Van de Weeghsingel (wegvak B).

Waarnemingspunt 2 ligt op 52 meter vanaf de as van wegvak B. Volgens bijlage 2 is de in de toekomst te verwachten gevelbelasting: 45 dB(A). Vanaf de begane grond tot op een waarnemingshoogte van 9 meter en 46 dB(A) bij 12 meter en hoger.

Verkeerslawaaï afkomstig van de Zuid-Willemsvaart (wegvak C).

Rekening houdend met de aftrek van 5 dB(A) ingevolge artikel 103 WGH geeft bijlage 2 voor de op 75 meter vanaf de as van de Zuid-Willemsvaart (zuidzijde kanaal) gelegen gevel bij waarnemingspunt 3 een toekomstige gevelbelasting van 49 dB(A) op de begane grond en 50 dB(A) op alle hogere verdiepingen.

Samenvatting rekenresultaten en conclusie.

Bij de geplande nieuwbouw van woningen langs de Vlietstraat wordt de voorkeurswaarde van 50 dB(A) voor de toekomstige geluidbelasting van de gevels nergens overschreden zodat het plan voldoet aan de geluidvoorschriften Wet Geluidhinder.

4.2 Bodemkwaliteit

Het plan voor de uitbreiding van Musuem Het Kruithuis gaat uit van een gedeeltelijk verdiepte aanleg van de geplande nieuwbouw met een hierop afgestemde inrichting van de omgeving. Door de bouwactiviteiten dient circa 19.000 ton grond te worden ontgraven en afgevoerd. Hiertoe zijn in 1994 twee bodemonderzoeken uitgevoerd om de geschiktheid van de bodem te toetsen voor de bouwvergunning en om inzicht te krijgen in de kwaliteit van de te ontgraven grond.

De grond is tot een diepte van 4 à 5 meter verontreinigd met voornamelijk koper en zink boven de interventiewaarden en plaatselijk met lood en PAK's. Kwik, minerale olie en EOX zijn in lichte mate aangetroffen. Zintuiglijk zijn bodemvreemde materialen (baksteen, beton, kooltjes) aangetroffen. In het grondwater zijn geen verontreinigingen aangetroffen.

De verontreinigingen van de bodem met zware metalen en PAK's zijn niet ongebruikelijk voor een binnenstedelijke locatie. De verontreinigingen worden waarschijnlijk veroorzaakt door de aanwezigheid van de bodemvreemde materialen.

De verontreinigingssituatie is zeer heterogeen, dat wil zeggen dat er geen patroon van de verontreinigingen kan worden gemaakt. In de loop van de eeuwen is de locatie aangevuld met grond van verschillende kwaliteiten. Na elke aanvulling is de

grond waarschijnlijk geëgaliseerd zodat vermenging van de verschillende partijen grond heeft plaats gevonden.

Aangezien het grondwater niet vervuild is, heeft geen uitspoeling van zware metalen naar het grondwater plaatsgevonden.

Consequenties voor het ontwerp

Sinds 1 januari 1995 zijn de wijzigingen van de Wet Bodembescherming in werking getreden. Deze wijzigingen hebben belangrijke consequenties voor het omgaan met verontreinigingen boven de interventiewaarden en het omgaan met verontreinigde grond.

Aangezien Het Kruithuis een locatie betreft met verontreinigingen boven de interventiewaarden, moet de locatie bij de provincie Noord-Brabant worden aangemeld. Omdat er geen ernstige risico's voor milieu of volksgezondheid zijn te verwachten, zal de provincie waarschijnlijk de sanering als niet-urgent beschouwen. Echter vanwege de status van "ernstig geval" is voor grondverzet wel een saneringsplan vereist, dat -na een bezwarenprocedure- door de provincie moet worden goedgekeurd.

Een tweetal voorstelbare "bodemsanerings"-scenario's op basis van het huidige beleid zijn doorgerekend, welke inclusief transport sluiten op bedragen van f 1,7 miljoen tot f 2,9 miljoen. Het lijkt niet helemaal uitgesloten, dat er in de nabije toekomst ruimere toepassingsmogelijkheden komen voor licht tot matig verontreinigde grond waardoor deze kosten behoorlijk zouden kunnen worden beperkt.

Gelet op het voorgaande wordt voorgesteld de noodzakelijke "bodemsanering" onder te brengen in de investeringsruimte "Bodemsaneringsfonds" en los te koppelen van het feitelijke bouwbudget van het Museum.

Financieel economische 5 verantwoording

Ten behoeve van de analyse van de financiële haalbaarheid is het ontwerp door zowel de architect als Twijnstra Gudde door-gerekend. Tevens zijn door de gemeente de plannen doorge-sproken met de nutsbedrijven en Rijkswaterstaat en is de aan-passing in het openbaar gebied eveneens geraamd.

Bij de ramingen is er van uitgegaan dat de beschikbare budget-ruimte f 14.000.000,00 bedraagt met een prijspeil december 1993. Ten behoeve van de prijsindexering wordt, conform de door de raad geformuleerde uitgangspunten, uitgegaan van de cbs bouw index. Op deze wijze volgt de budgetruimte de prijs-ontwikkeling tijdens de realisatiefase.

Naast dit budget worden door middel van een actief sponsor-plan, bijdragen van derden en het exploitatieoverschot op de te ontwikkelen appartementen circa f 850.000,00 extra budget-ruimte gecreëerd.

Binnen dit kader is sprake van een haalbaar plan binnen de beschikbare financiële ruimte.

Bestuurlijk - juridische verantwoording

6

In de plantoelichting is in de vorige hoofdstukken ingegaan op de stedenbouwkundige samenhang van bouwmassa's en de functionele samenhang van gebouwen en gronden. De keuze van de diverse bestemmingen met bijbehorende voorschriften is daarvan rechtstreeks afgeleid. Daar, waar het accent ligt op de bebouwing rondom het monument en museum "het Kruithuis" is voor de bestemming "Maatschappelijke voorzieningen" gekozen. Daar, waar in de stedenbouwkundige opzet wordt voorzien in een samenhangend bebouwingsblok aan de Vliertstraat voor de bestemming "Maatschappelijke voorzieningen en Wonen". Waar het accent ligt op "groen" en "verblijven" voor de bestemming "Verblijf"; voor de bestemming "Verkeer", waar het functioneel accent ligt op verkeersontsluiting. Aan het bestaande woonhuis Vliertstraat 2 is de bestemming "Wonen" toegekend; de voorschriften hierbij zijn inhoudelijk gelijk aan het terplaatse thans vigerende bestemmingsplan "Zuid-Willemsvaart-Aa".

OVERLEG EN INSpraak 7

7.1. Inleiding

Ter voldoening aan het bepaalde in art.10 van het Besluit op de ruimtelijke ordening is het voorontwerp-bestemmingsplan Zuid-Willemsvaart- Aa, Partiële Herziening Het Kruithuis in december 1995 ter beoordeling voorgelegd aan de daarvoor in aanmerking komende instanties. Het desbetreffend overzicht daarvan met reacties en samenvattingen is als bijlage bij deze toelichting gevoegd. Afweging daarvan vindt hierna plaats onder 7.2.

Gedurende deze vooroverlegperiode is eveneens uitvoering gegeven aan de lokale inspraakregeling, met daaraan voorafgaande behandeling en adviseringen door de raadscommissies voor Stadsontwikkeling en Verkeer en voor Openbare werken, Openbare ruimte en Cultuur, alsmede door de Stichting Wijkraad Muntel-Vliert-Orthenpoort, op respectievelijk 6 december 1995 en 17 januari 1996. Een samenvatting van de betreffende inspraakreacties en van de adviezen is eveneens opgenomen in een afzonderlijke bijlage bij deze toelichting.

De inspraak is op grond van het inspraakprocedurebesluit van burgemeester en wethouders d.d. 21 november 1995 aangevangen door middel van ter visie ligging van het voorontwerp-bestemmingsplan gedurende de periode 12 februari 1996- 11 maart 1996. Binnen die periode is de mogelijkheid open gesteld om op het plan te reageren. Tevens heeft op 26 februari 1996 een openbare inspraakavond plaats gevonden. Een verslag hiervan, alsmede van de schriftelijk ingebrachte reacties is eveneens opgenomen in hiervoor genoemde bijlage bij deze toelichting. De reacties op zich zijn hierna onder 7.3 kort samengevat en van commentaar voorzien.

7.2 Reacties vooroverleg en commentaar gemeente

Ter uitvoering van het bepaalde in artikel 10 B.R.O. 1985 is het onderhavige bestemmingsplan, met aanvulling van 14 februari 1996 op de gebruikelijke wijze om advies toegezonden aan :

1. De Provinciale Planologische Commissie Noord-Brabant, Kleine P.P.C.;
2. De Inspectie van de Ruimtelijke Ordening Zuid;
3. De hoofdingenieur-directeur van de Rijkswaterstaat in de directie Noord-Brabant;
4. De Rijksconsulent voor Economische Zaken in de provincie Noord-Brabant;
5. De Kamer van Koophandel te 's-Hertogenbosch;
6. Het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest 's-Hertogenbosch;
7. De Rijksdienst voor de Monumentenzorg;
8. Het Dagelijks Bestuur van het Waterschap De Dommel;
9. Het Dagelijks Bestuur van het Waterschap De Aa;
10. De Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek.

Tevens is het voorontwerp-bestemmingsplan om advies voorgelegd aan de Stichting Wijkraad Muntel-Vliert-Orthenpoort en aan de raadscommissies voor Stadsontwikkeling en Verkeer en voor Openbare werken, Openbare ruimte en Cultuur.

De reacties die zijn ingebracht zijn als volgt samengevat en van commentaar voorzien:

1. De Provinciale Planologische Commissie Noord-Brabant, Kleine P.P.C., waarin voor deze planadvisering tevens vertegenwoordigd de instanties zoals hiervoor genoemd onder 2, 3, 4 en 7 (vergadering 5 juni 1996).

Reactie:

De commissie heeft waardering voor de voorgestelde uitbreiding van het Kruithuis. Met name het verhogen van de gebruikswaarde van het Kruithuis als beschermd monument en het versterken van de bestaande museumfunctie binnen de stedelijke binnenstadstructuur is daarbij een belangrijke afweging. De commissie onderschrijft daarbij een gekozen vijftal uitgangspunten voor de ruimtelijke ontwikkeling van dit plangebied. Met name betreft dit de versterking van de ruimtelijke en functionele relatie van de museumfunctie met de historische binnenstad en van de ruimtelijke en historische karakteristiek van het Kruithuis ten opzichte van de omgeving. Verder zijn daarin opgenomen het terugbrengen van maat en schaal ten opzichte van de kleinschaligheid van de historische binnenstad, de duidelijke beëin-

diging van de bouwblokken in het gebied Zuid-Willemsvaart/Aa, alsmede het versterken van de relatie met de Citadel. Eveneens kan door de commissie worden ingestemd met de parkeervoorziening op afstand voor bezoekers. De commissie vraagt vervolgens inzicht in de wijze en het tijdstip van bodemsanering, in de waterhuishoudkundige aspecten van het plan en de uitkomst daaromtrent van het overleg met de beheerder, alsmede in het geluidsaspect gevelbelasting wegverkeerslawaaï van de woontoren, de bebouwing aan de Vliertstraat en aan de Zuid-Willemsvaart (cat.II-opmerking). Geadviseerd wordt tenslotte om het plan, met inachtneming van de opmerkingen verder in procedure te brengen.

Commentaar gemeente:

Met instemming is kennis genomen van het positief advies van de P.P.C. met betrekking tot de planuitgangspunten voor de ruimtelijke ontwikkeling van het onderhavige gebied, de woontoren en de voorgenomen versterking van de relaties met de Citadel en de binnenstad, alsmede met de parkeervoorziening op afstand. Conform het verzoek van de P.P.C. zal in het kader van de planuitvoering voor zover nodig nader aanvullend inzicht worden gegeven in de wijze van en het tijdstip van bodemsanering (zie ook hierna onder punt 8). In de gevraagde gegevens met betrekking tot de waterhuishouding en het wegverkeerslawaaï is thans voorzien door middel van invoeging van een afzonderlijke waterparagraaf in hoofdstuk 3 van de plantoelichting (zie ook hierna onder punt 7) en aanvulling/correctie van hoofdstuk 4.1 met bijlagen akoestische berekeningen van die zelfde plantoelichting.

2. De Rijksconsulent voor Economische Zaken in de provincie Noord-Brabant.

Reactie:

Het betreffende ontwerp-bestemmingsplan geeft de consulent geen aanleiding tot het maken van op- of aanmerkingen.

Commentaar gemeente:

Geen.

3. De Kamer van Koophandel te 's-Hertogenbosch.

Reactie:

Van de zijde van de Kamer van Koophandel is geen reactie op het onderhavige ontwerp-bestemmingsplan ingebracht.

Commentaar gemeente:

Geen.

4. Het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest 's-Hertogenbosch.

Reactie:

Ook door deze vooroverleginstantie is geen reactie ingebracht.

Commentaar gemeente:

Geen.

5. De Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

Reactie:

Volgens de Rijksdienst lijkt aan het Kruithuis zelf in het kader van de gekozen ruimtelijke dialoog van de nieuwbouw met de binnenstad een ondergeschikte rol te zijn toebedeeld, terwijl de latere flankerende bebouwing aan de Citadellaan en de Vliertstraat daarbij geheel uit beeld blijft. De hieruit voortvloeiende amovering van die laatst genoemde bebouwing wordt uit een oogpunt van monumentenzorg als een verlies beschouwd. Vanuit een beschouwing van de kansen en risico's binnen de monumentenzorg voor behoud, herstel en versterking van het militair historisch accent binnen de chronologische gelaagdheid van het Kruithuisterrein, wordt dan ook in het kader van de gemeentelijke monumentenzorg gepleit voor het behoud en het herbestemmen van die jongere bebouwing. Daarnaast acht men de in zich zelf gekeerde, introverte historische architectuur van het Kruithuis zelf op gespannen voet met een eigentijdse uitstraling binnen de voorgestelde museale bestemming. Dit dilemma behoeft volgens de rijksdienst op de keper beschouwd niet altijd te bestaan. In het voorliggende plan wordt volgens de Rijksdienst echter door de relatieve veelheid, de volumina en de gevarieerde bouwvormen, de grote betekenis van de bescheiden, solitaire historische utiliteit die het Kruithuis in aard en wezen belichaamt, ontkracht.

Commentaar gemeente:

Met waardering voor de zorgvuldig weergegeven opvatting van de Rijksdienst kan daarbij het volgende worden opgemerkt. Aangezien bij het Kruithuis alleen sprake is van een achteringang is in het planconcept alsnog vorm gegeven aan het uitgangspunt van een route naar het Kruithuis via de Citadellaan, een brugje en een entreegebouw. Daardoor is er toch sprake van een soort hoofdentree vanaf de ontsluitingsroute c.q. de

Citadellaan. Hieraan is op een ingenieuze en gedurfde wijze door de architect vorm gegeven.

Een van de uitgangspunten voor de onderhavige ruimtelijke ontwikkeling, zoals aangegeven in hoofdstuk 3.1 van de plantoelichting, is het versterken van het Kruithuis als het meest markante gebouw ten opzichte van de directe omgeving. Aan dit uitgangspunt is door de gekozen vrije ligging van het Kruithuis, binnen een daarop afgestemde zeer zorgvuldige en genuanceerde situering, samenstelling en verschijningsvorm van de binnen de totale museumfunctie noodzakelijk geachte gebouwen in het voorliggende bestemmingsplan voldaan. Een conclusie die ook door de P.P.C. wordt onderschreven (zie hiervoor onder punt 1).

De Rijksdienst voor de Monumentenzorg, die deel heeft uitmaakt van die P.P.C.-advisering, heeft echter vanuit haar eigen specifieke taakstelling hier evenwel in het onderhavige advies van een tegengestelde opvatting blijk gegeven. De tegenstrijdigheid in beide visies bevreemdt, omdat de opvatting van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg tevens afwijkt van de overige aan het bestemmingsplan ten grondslag liggende ruimtelijke uitgangspunten.

Aan die uitgangspunten wordt immers juist voldaan door de in het plan gekozen vrije ligging van het Kruithuis als zodanig, waardoor recht wordt gedaan aan het historisch karakter van dit gebouw.

In nader mondeling ambtelijk overleg met de Rijksdienst is dezerzijds gewezen op het feit, dat de aanwezigheid van een groep kleinere gebouwen bij de toegang van het Kruithuis goed past in de historische continuïteit. Ook in de 19e eeuw was hiervan sprake. De gerichtheid op de wal blijft hierbij uitgangspunt. De Rijksdienst blijft van mening, dat maat en schaal van de bijgebouwen, met name aan de zijde van de Vlietstraat verfijnd zouden moeten worden. Dit is echter vooral een financiële, architectonische en minder een ruimtelijke opgave.

Verder moet worden geconstateerd, dat vanuit eerder genoemde planuitgangspunten handhaving van de drie officierswoningen, in de nieuwe ruimtelijke opzet met verlaging van het maaiveld, ook binnen een eventuele herbestemming tot een ongewenste, sociaal oncontroleerbare ruimtelijke situatie zal leiden. De bebouwing aan de Vlietstraat kent verder ernstige funderingsproblemen. Daar staat tegenover, dat het voortbestaan van het historisch Kruithuis als monument met een passende functie voor langere termijn is verzekerd. Een eventuele functiewijziging leidt, gezien het specifieke karakter van het gebouw, tot grote risico's. De eindconclusie is, dat binnen een totaal afweging van de in het geding zijnde belangen niet met het voorliggende advies van de Rijksdienst kan worden ingestemd. Sterker nog, dezerzijds heerst de opvatting, dat door het concept van de verzonken stad, met deze gedurfde herinterpretatie van de situ-

ering van dit belangrijke monument in zijn omgeving, juist zeer nadrukkelijk wordt bijgedragen aan datgene, waar de Rijksdienst zich steeds sterk voor maakt. Dat is een toekomst geven aan ons verleden met een duidelijke nieuwe impuls.

Voor het overige zij integraal verwezen naar de uitvoerige commentaren op de desbetreffende inspraakreacties, zoals hierna weergegeven in hoofdstuk 7.3 onder ad 2 en ad 3 (Monumentale karakter Kruithuis e.o. / Ruimtelijke inpasbaarheid/overige aspecten).

6. Het Dagelijks Bestuur van het Waterschap De Dommel.

Reactie:

In verband met de ligging van het plan binnen het beheersgebied van het waterschap de Maaskant is aan dit waterschap verzocht om de planbehandeling van het Waterschap De Dommel over te nemen.

Commentaar gemeente:

Verwezen wordt naar het desbetreffend commentaar bij de reactie van het Waterschap De Maaskant, zoals hierna is opgenomen.

7. Het Dagelijks Bestuur van het Waterschap De Aa / Waterschap De Maaskant.

Reactie:

Na plantoezending door het Waterschap De Aa, heeft in verband met ligging van het plan binnen het beheersgebied van het Waterschap De Maaskant, dit laatste Waterschap advies uitgebracht. Daarbij wordt op de eerste plaats, met het oog op een eventuele vergunningsplicht op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewater, verzocht om melding bij het Waterschap van mogelijke bronnering. Voorts worden van de zijde van het Waterschap uit een oogpunt van kwantiteitsbeheer vraagtekens geplaatst bij de voorgenomen maaiveldverlaging naar NAP + 5,20 aan de zijde van de Zuid-Willemsvaart (dwarsprofiel 2-plankaart 2). Zulks berust op ervaringen uit de hoogwaterperiode van februari 1995 ten aanzien van mogelijke golfslag door het scheepvaartverkeer op de Zuid- Willemsvaart. Ook van de zijde van Rijkswaterstaat, thans hier nog kwantiteitsbeheerder, zouden soortgelijke bedenkingen bestaan. Tenslotte bestaat er bij het Waterschap onduidelijkheid omtrent de toekomstige inrichting van het gebied rond het Kruithuis en de voorgenomen nieuwbouw. Zulks is noodzakelijk ten behoeve van nader inzicht in mogelijke knelpunten in kwalitatieve en kwantitatieve zin, met name waar sprake is van een verbinding met de Zuid-

Willemsvaart. In relatie tot genoemde opmerkingen en onduidelijkheden verzoekt het Waterschap ten slotte om nader overleg met gemeente en Rijkswaterstaat.

Commentaar gemeente:

Aan het verzoek om in het kader van de Wet verontreiniging oppervlakte- water melding te doen van eventuele bronneringen bij de waterschapsbeheerder zal in het kader van de planuitvoering gevolg worden gegeven. Mogelijke gevolgen van de voorgenomen maaiveldverlaging bij hoogwatersituaties zijn reeds bij de planontwikkeling onderkend en zullen eveneens in het kader van de planuitvoering door middel van geëigende technische voorzieningen inzake waterbeheersing worden tegen gegaan. Vervolgens geeft het bestemmingsplan in de hoofdstukken 3.1 en 3.2 nader inzicht in de voorschriften en de functionele inrichting van het plangebied, een en ander in combinatie met het inmiddels ontwikkelde bouwplan. Voorzover er daarbij nog onduidelijkheden blijven bestaan omtrent die toekomstige inrichting en de voorgenomen nieuwbouw zal hieromtrent voor zover noodzakelijk te zijner tijd bij de planrealisering vooraf tijdig overleg plaats vinden met de desbetreffende beheerder van het Waterschap en Rijkswaterstaat. Tenslotte is, zoals hiervoor onder punt 1 is overwogen, in genoemd hoofdstuk 3 thans alsnog voorzien in een "waterparagraaf". Hiernaar mag korthedshalve worden verwezen.

8. De Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek.

Reactie:

Vanuit archeologisch oogpunt wordt bezwaar gemaakt tegen het voorontwerp-bestemmingsplan. Argumenten daarbij zijn het niet vermelden van de 14e-eeuwse stadsmuur in de historische paragraaf van de plantoelichting, alsmede de projectie van nieuwbouw op de plaats van de 16e-eeuwse stadswal, alwaar als gevolg van bouwwerkzaamheden het stadsbeeld zal worden aangetast en het bodemarchief zal worden vernietigd. Verzocht wordt om planaanpassing dienaangaande. Is dit niet mogelijk, dan wordt een archeologisch onderzoek het enige middel geacht tot veiligstelling van de oudheidkundige gegevens.

Commentaar gemeente:

Op de eerste plaats kan worden opgemerkt, dat de historische paragraaf in hoofdstuk 2.1 van de plantoelichting conform de opmerking van de R.O.B. alsnog is aangevuld met het planaspect van de 14e eeuwse stadsmuur (aanvang eerste en tweede alinea). Verder is in aanvulling op de reactie van de R.O.B. door de eigen gemeentelijke bouwhistorische en archeologische dienst in het kader van het toekomstig bouwproject alsnog de

wenselijkheid van een bouwhistorisch en archeologisch onderzoek ter plaatse beargumenteerd. Tevens wordt van die zijde aangedrongen op een gelijktijdig uit te voeren technisch vooronderzoek, een grondonderzoek en op een aantal voorzieningen en maatregelen die bij de verder planuitvoering in acht dienen te worden genomen. Aan dit advies zal tijdig uitvoering worden gegeven. Voor het hiervoor benodigde krediet zal tijdig voor de aanvang van het archeologisch onderzoek worden zorg gedragen.

De reacties van boven genoemde gemeentelijke adviesorganen kunnen als volgt worden samengevat en van commentaar worden voorzien:

1. De Stichting Wijkraad Muntel-Vliert-Orthenpoort.

Reactie:

De Stichting reageert als volgt op het voorontwerp-bestemmingsplan:

- als algemeen bezwaar wordt ingebracht het gebrek aan informatie/inzicht in het architectonisch ontwerp, dat aan het stedenbouwkundig plan ten grondslag ligt;
- aantasting van zichtbaarheid Kruithuis vanaf de Muntelbrug, met name het huidige karakteristieke beeld van de hoofdingang met brugje;
- suggestie tot verplaatsing van de markante bomen die langs de Zuid- Willemsvaart moeten worden gerooid naar de Citadellaan (ruimte van huidige officierswoningen);
- ongewenste barrièrewerking door de voorgenomen gebiedsverlaging tussen Kruithuis en Zuid-Willemsvaart voor fietsers, voetgangers en gehandicapten. Van een doorkruisbaarheid langs de Zuid-Willemsvaart is overigens bij de verblijfbestemming Vb volgens de Wijkraad in de planvoorschriften niets terug te vinden;
- de Wijkraad vraagt zich af wat wordt bedoeld met "etnische aspecten" op pagina 24 (bovenaan) van de plantoelichting;
- gevreesd wordt voor een sterke toename van de parkeerdruk in de Muntel en het gebied de Aa-Zuid-Willemsvaart, aangezien in het plan de parkeeroplossing wordt gelegd op de omgeving in combinatie met de verderop gelegen Houtpadparkeerplaats.

Commentaar:

- Het architectonisch ontwerp is thans reeds geruime tijd bekend en tijdens de inspraakavond op 26 februari 1996 uitgebreid gepresenteerd. Overigens schetst het bestemmingsplan het kader waarbinnen een voorgenomen ontwikkeling tot stand kan komen. Gedetailleerde uitwerking daaromtrent

vindt eerst plaats in het kader van de ontwikkeling van het eerder genoemd bouwplan.

- Het huidig karakteristiek beeld van het zicht vanaf een gedeelte van de wijk de Muntel naar de hoofdingang van het Kruithuis zal bij de verdere planuitwerking inderdaad wijziging ondergaan. Binnen de afweging van de hoofduitgangspunten van het plan en de functionele randvoorwaarden van het museum is evenwel ook met dit belangrijk element zoveel mogelijk rekening gehouden, waarbij het Kruithuis zelf in zijn setting volledig is gerespecteerd. Daarbij is juist de uitbreiding van het museum geprojecteerd aan de qua ruimtelijke beleving meest geëigende zijde van het Kruithuis. De relatie van het gesloten gebouw met de omgeving geschiedt van oudsher louter bij de ingang. Hierop is ook in het verleden ingespeeld. Ook nu richt de nieuwbouw zich straalsgewijze op deze ingang zonder die overigens aan te tasten. Hierbij blijft het historisch karakter van het Kruithuis zelf nagenoeg onaangetast (geen aanbouw, maar losse bijgebouwen).
- De interessante suggestie tot verplaatsing van de markante bommenrij langs de Zuid-Willemsvaart naar elders binnen het plangebied zal nader op zijn haalbaarheid worden onderzocht. De aspecten van de levensvatbaarheid van de bomen bij verplanten en van de bodemgesteldheid spelen daarbij een belangrijke rol.
- In de doeleindenomschrijving in artikel 7 van de planvoorschriften is bij de bestemming Verblijfsdoeleinden, Vb, de mogelijkheid voor langzaamverkeersroutes opgenomen, waarbij een aantrekkelijke wandelroute langs het kanaal kan worden ontwikkeld. Daarnaast is op de plankaart de langzaamverkeersroute langs de Aa expliciet aangegeven. Zie ook de tekst op pagina 23 van de plantoelichting onder Zone langs de Zuid-Willemsvaart.
- Op pagina 24 van de plantoelichting wordt bedoeld op "esthetische aspecten". De aangehaalde spellingsfout is als zodanig thans gecorrigeerd.
- Voorop dient te staan, dat het hier gaat om een binnenstedelijke situatie. Bezoekers van het museum Het Kruithuis zullen dan ook over het algemeen zijn aangewezen op de openbare parkeervoorzieningen in de binnenstad. De voorgenomen voorziening aan het Houtpad maakt daarvan onderdeel uit.

2. De raadscommissie voor Stadsontwikkeling en Verkeer.

Reactie:

Deze commissie is in meerderheid akkoord met het voorontwerp- bestemmingsplan. Daarbij wordt een vraagstelling ingebracht omtrent het overleg met de bewoners van de drie te amo-

veren woningen aan de Citadellaan en de wijze van compensatie daarvan in de omgeving.

Het minderheidsstandpunt van de commissie tot afwijzing van het voorontwerp-plan is gebaseerd op een gebrek aan meerwaarde van het project t.o.v. het Kruithuis en de voorgenomen sloop van de drie officierswoningen met de daaraan verbonden kapitaalvernietiging.

Commentaar:

Hierbij kan worden opgemerkt, dat met de desbetreffende bewoners op andere wijze, dus buiten dit bestemmingsplan om, overleg wordt gevoerd omtrent een mogelijke oplossing voor hun herhuisvesting. Met de desbetreffende beheerder, in casu de woningbouwcorporatie, is in dit verband overeenstemming omtrent vervangende woonruimte. De hieraan verbonden kosten zijn in die regeling opgenomen en komen derhalve niet ten laste van dit project. Omtrent de feitelijke oplossing zal de commissie tijdig worden geïnformeerd. Voor wat betreft de bedenkingen ten aanzien van het meerwaardenaspect en de voorgenomen sloop van de drie woningen zij kortheidshalve verwezen naar de commentaren bij de soortgelijke inspraak- en vooroverlegreacties.

3. De raadscommissie voor Openbare werken, Openbare ruimte en Cultuur.

Reactie:

Deze commissie heeft gunstig omtrent het onderhavige voorontwerp- bestemmingsplan geadviseerd.

7.3 Inspraakreacties en commentaar gemeente

Van de gelegenheid tot inspraak door middel van schriftelijke zienswijzen is gebruik gemaakt door:

01. Bond Heemschut, Provinciale Commissie Noord-Brabant, Eersel, d.d. 26 februari 1996
02. V.M.R. Knoers, Citadellaan 16, d.d. 27 februari 1996
03. ir. M. Groenendijk, Buitenhaven 14-f, d.d. 28 februari 1996
04. K. Hiltermann en M. van Bakkum, Citadellaan 29, d.d. 29 februari 1996
05. Stichting 's-Hertogenbossche Monumentenzorg, Helvoirtseweg 154, Vught, d.d. 1 maart 1996
06. L. van Mackelenbergh, Burgemeester Loeffplein 17, d.d. 5 maart 1996
07. G.A. van Westerhoven-Pullen en de heer J.Th. van Westerhoven, Citadellaan 1, d.d. 5 maart 1996, alsmede bewoners van de panden Citadellaan nrs. 3 en 5, zoals vermeld onder de nrs. 8 t/m 10 van de overzichtslijst inspraakreacties, zoals opgenomen in de bijlage bij deze plantoelichting
08. Holla & Van Dooren Advocaten, d.d. 8 maart 1996 en 18 maart 1996
09. ir. B.O.M. Nieuwendijk, Van Tuldstraat 15, d.d. 7 maart 1996
10. A.L.W. Dupont, Noordwal 55, d.d. 7 maart 1996
11. A. Gaertener, Kasterenwal 59, d.d. 7 maart 1996, alsmede bewoners van de panden Citadellaan 4-6, 12, 18 en 22-24, Vlietstraat 2 en Kasterenwal 13, 37-43, 63 en 85, zoals vermeld onder de nrs. 15 t/m 32 van de overzichtslijst inspraakreacties, zoals opgenomen in de bijlage bij deze plantoelichting
12. A.J.M. Krans, Citadellaan 8, d.d. 7 maart 1996, alsmede medebewoner van het pand Citadellaan 8, zoals vermeld onder nr. 34 van de overzichtslijst inspraakreacties, zoals opgenomen in de bijlage bij deze plantoelichting
13. J.F. Slikker, Loonsebaan 51, Vught, d.d. 8 maart 1996 14. Kapsalon "Up to Date", Citadellaan 2a, d.d. 5 maart 1996 15. P. van der Ree, Jan van der Weeghensingel 14, d.d. 11 maart 1996, alsmede bewoners van de panden Jan v.d. Weeghensingel nrs. 1-2, 4- 10, 12-17, 19-21, 23, 31-32, 36-38 en Van Noremborghstraat 68, zoals vermeld onder de nrs. 38 t/m 71 van de overzichtslijst inspraakreacties, zoals opgenomen in de bijlage bij deze plantoelichting
16. Prof. dr. A.T.J.M. Jacobs, Uilenburgstraatje 11, d.d. 7 maart 1996

Tijdens de inspraakavond op 26 februari 1996 zijn ondermeer zienswijzen ingebracht door de heren Bergé, Van der Vorst, Van

der Ree, Groenendijk, Jacobs, Dupont, Van der Eerden, Van Griensven en Obers. Terzake wordt specifiek verwezen naar het in genoemde bijlage bij deze toelichting opgenomen verslag. De totale inspraakreacties, zoals schriftelijk ingebracht, c.q. naar voren gebracht op de desbetreffende inspraakavond zijn op basis van rubricering samengevat en van commentaar voorzien. De nummers onder elke zienswijze verwijzen naar hiervoor vermelde lijst van insprekers. De reacties uit de inspraakavond zijn aangeduid met i.a.. De hoofdrubricering luidt als volgt:

1. Locatiekeuze
2. Monumentale karakter Kruithuis e.o.
3. Ruimtelijke inpasbaarheid / omgevingsaspecten
4. Stedenbouwkundige en ruimtelijke kwaliteit
5. Openbare ruimte en verkeersaspecten
6. Sociaal maatschappelijke aspecten
7. Volkshuisvesting
8. Planexploitatie / milieuaspecten
9. Planschade
10. Inspraak/Procedure

Aan de hand van deze rubricering worden de inspraakreacties, zoals schriftelijk ingebracht c.q. naar voren gebracht op de desbetreffende inspraakavond, thans als volgt samengevat en van commentaar voorzien:

ad 1 Locatiekeuze

Onderzoek en motivatie locatie en huisvesting
(Twinstra en Gudde)

Reactie:

- Mogelijkheden voor uitbreiding museum aanwezig aan de Vlietstraat. 02
- Huidige locatie is voor een museum van enige omvang ongeschikt, als gevolg van het ontbreken van parkeerruimte, de noodzaak tot afbraak van goede woningen, de gekunstelde oriëntatie op en de verbinding met de binnenstad en de beperkte ruimte om het museum als zodanig. 09,i.a.
- Verwijzing naar een eerder locatieonderzoek is onjuist in verband met recente duidelijkheid omtrent de aard en omvang van de ingreep bij de uitbreiding en het ontstaan van nieuwe situaties anderszins. 13,i.a.

- De behoefte aan de nieuwe ontwikkeling tot uitbreiding van het huidige Kruithuis ter plaatse is niet aangetoond door middel van zorgvuldig onderzoek en motivatie. Met name ontbreekt een kwantitatieve onderbouwing in benodigde oppervlakten, inhoud, bezoekersaantallen en parkeerplaatsen. Bovendien is er slechts sprake van een huisvestingsonderzoek en niet van een noodzakelijk locatieonderzoek. 15,i.a.

Commentaar:

Uit de aanduiding van het onderzoek van Twijnstra en Gudde op de omslag van het desbetreffend rapport van 26 januari 1993 zou afgeleid kunnen worden, dat het hier slechts zou gaan om een huisvestingsonderzoek. In de inleiding van dit rapport onder 1.1 wordt echter bij de opdracht die verleend is door de directeur van het museum duidelijk gesproken over een locatie- annex huisvestingsonderzoek. De letterlijke tekst daarvan luidt: "In september 1992 heeft de directeur van Museum Het Kruithuis aan Twijnstra Gudde (TG) gevraagd de huisvestingsbehoefte van het museum in kaart te brengen en de volgende locaties aan deze huisvestingsbehoefte te toetsen: " Ook wordt in het rapport een aantal locaties aangewezen en vindt daadwerkelijke toetsing plaats van die locaties aan de geschiktheid voor een huisvesting van het museum (hoofdstuk 5,6 en 7).

In tegenstelling tot de stelling van insprekers heeft eveneens een zorgvuldig behoefteonderzoek aan de nieuwe ontwikkeling tot uitbreiding van het huidige museum het Kruithuis plaats gevonden. De resultaten zijn neergelegd in bijlage 2 van het locatieonderzoek, alsmede in het rapport "Uitbreiding Museum het Kruithuis", zoals aangeboden aan de gemeenteraad op 18 mei 1995, reg. nr. 95.393.

Een onderbouwing van de ruimtebehoefte, zowel kwantitatief in oppervlakte en inhoud, als kwalitatief, is opgenomen in hoofdstuk 4- Ruimtelijke eisen-, een en ander gebaseerd op een onderbouwing zoals opgenomen in bijlage 4, in bijlage 3- personeelsamenstelling en in de beleidsmotivatie op pagina 10 ev. in bijlage 2-bezoekersaantallen onderzoek 1992.

Vanuit het eerder locatieonderzoek is de kwalitatieve en kwantitatieve behoefte voor het museum voor de hedendaagse kunst duidelijk geworden. Een verwijzing op dat punt is dus alleszins gerechtvaardigd. Dat gedurende de ontwikkeling van het museum bij het Kruithuis ook andere locaties vrij zijn gekomen, c.q. nog vrij zullen komen werd overigens al tijdens het onderzoek onderkend (zie ook hierna onder Alternatieven). Niet alle onderzochte locaties waren ook op dat tijdstip beschikbaar. Natuurlijk zijn er steeds weer nieuwe locaties in beeld. Zulks doet evenwel niet af aan de onderbouwing van de keuze bij het locatieonderzoek, met name ten aanzien van de aard en omvang van de ingreep. Het is daarom dan ook dat tijdens de planontwikkeling zelf andere keuzen zijn gemaakt ten aanzien van situering van

gebouwen dan in eerste instantie voor mogelijk is gehouden. Dit geldt met name voor een eventuele concentratiemogelijkheid van een uitbreiding van het museum over de gehele lengte van de Vliertstraat. Dit heeft te maken met het creatief proces en de bijzondere inbreng van de externe ontwerper van het museumplan. Zie verder ten aanzien van de ruimtelijke onderbouwing hierna onder ad 3 -Ruimtelijke inpasbaarheid/ omgevingsaspecten.

Alternatieven / museumbenaming

Reactie:

- De naam van het museum op zich noodzaakt niet tot een uitbreiding ter plaatse van het Kruithuis, doch kan evenzo worden meegenomen naar een andere locatie (v.b. Aziëfabriek). 05,i.a.
- In verband met aantasting van het historisch karakter van het Kruithuis en van de esthetische kwaliteit van de omgeving door de geplande nieuwbouw, in het bijzonder door de woontoren en gelet op het feit, dat thans in het voorliggend plan in zo grote mate wordt afgeweken van het zeer bescheiden ontwerp van 13 mei 1993, waarvan de stedenbouwkundige randvoorwaarden als bijlage door inspreker sub. 16 zijn bijgevoegd, dient het gemeentebestuur, op grond van de oorspronkelijke politieke discussie opnieuw open te staan voor een alternatieve locatie tot herhuisvesting van het museum. Hierdoor wordt tevens een kostenbesparing bereikt van veertien miljoen gulden. Er zijn daartoe voldoende alternatieve ruimten elders in de stad beschikbaar, inclusief voldoende parkeergelegenheid.
Als suggesties t.a.v. nieuwe locatiemogelijkheden sedert het onderzoeksrapport van Twijnstra/Gudde worden genoemd:

- Een combinatie met het huidige Brabants Museum;
- Postkantoor Kerkstraat;
- Gebouw arrondissementsrechtbank Beurdsestraat;
- Nieuwbouw justitie t.o. Bastion Oranje, met als voordelen een royale vloeroppervlakte, functioneel als museum zeer geschikt, goede technische mogelijkheden, voldoende bereikbaarheid, tijdig beschikbaar en lagere ontwikkelingskosten. 04,06,09,13,14,16,i.a.

Commentaar:

De naamsverbondenheid op zich is weliswaar een belangrijk, maar geen doorslaggevend argument voor de keuze van de locatie. Zwaarwegend bij een dergelijke keuze moet hier worden gezien het historische gebouw op zich, dat als zodanig een uit-

straling en een aantrekkingskracht heeft of kan hebben voor de onderhavige museumfunctie. Dat daarbij de naam niet gewijzigd hoeft te worden en daarbij juist de gebondenheid aan de locatie wordt geaccentueerd, is een bijkomend voordeel.

In het ontwerp-plan wordt, zulks in tegenstelling tot de opvatting van insprekers, uitgegaan van een zorgvuldig inspelen op de bestaande situatie die recht doet aan de historische situering van het Kruithuis en als zodanig bijdraagt aan de karakteristiek van het gebouw op zich. Daarbij is een aantal elementen in het ontwerp-plan terug gebracht die de historische situatie vernieuwt en toch de karakteristiek van het gebouw versterkt. Zie hiervoor uitvoerig onder ad 2 en ad 3. Ook de uitkomsten van de waardering van de esthetische kwaliteit van de omgeving geven dezerzijds eveneens geen aanleiding tot een hernieuwd locatie-onderzoek (zie hierna eveneens onder ad. 2 en ad 3).

Voor wat betreft de door insprekers aangedragen aanvullende alternatief locaties het volgende. Voorop dient in aanmerking te worden genomen, dat het uitgevoerde locatieonderzoek uiteraard moet worden gezien als een moment opname, waarbij is uitgegaan van beschikbare gegevens tijdens de periode van dit onderzoek. Met andere woorden het onderzoek pretendeert geenszins uitputtend te zijn voor de toekomst, doch geeft echter wel een zo volledig mogelijk beeld van de locatie- huisvestingsmogelijkheden op het moment van het onderzoek (zie hiervoor reeds onder onderzoek en motivatie).

Bij hiervoor genoemde alternatief locaties kan het volgende worden aangetekend:

Een combinatie met het huidig Brabants Museum.

Er wordt vanuit gegaan, dat de voorgestelde combinatie dient plaats te vinden binnen de huidige locatie van het Brabants Museum. Immers een mogelijkheid binnen of in combinatie met het gebouwencomplex van Rijkswaterstaat aan de Waterstraat is reeds in het onderzoek van Twijnstra en Gudde opgenomen. Het onderhavige locatievoorstel kan overigens eveneens niet haalbaar worden geacht. Op de eerste plaats is er sprake van geheel verschillende specifieke karakters van de twee musea, die een totaal samengaan, zowel uit een oogpunt van accommodatie/inrichting, als uit functioneel en representatief oogpunt onmogelijk maken. Verder is er vanuit het vigerend bestemmingsplan hier slechts sprake van een zeer beperkte uitbreidingsmogelijkheid voor museumbebouwing tot maximaal 1680 m². Zulks blijft ruim beneden de benodigde oppervlaktenorm voor het "Kruithuismuseum" en voorziet overigens eerstens in een beperkte uitbreidingsmogelijkheid voor het Brabants Museum in de toekomst. Het alsdan resterende gedeelte van de museumtuin heeft zodanige ruimtelijke en functionele waarde,

dat deze verder overeind dient te blijven. Overigens kan daarnaast evenzo de vraag worden gesteld, of het hebben van twee duidelijke onderscheiden musea op eigen locaties en met enige spreiding bijdraagt aan de veelkleurigheid van de stad en als zodanig ook als een waarde op zich is kan worden gezien.

Postkantoor Kerkstraat.

Een toetsing van deze locatiemogelijkheid aan de normstelling van het locatieonderzoek geeft het volgende beeld.

Qua oppervlak, $\pm 6200 \text{ m}^2$, geschikt als vestiging. Echter de bestaande vestigingen van de Primafoon en de Postdienst van de P.T.T. blijven vooralsnog in het pand gehandhaafd. De alsdan resterende oppervlakte ($6200 \text{ m}^2 - 1775 \text{ m}^2$) ad 4425 m^2 voldoet weliswaar aan de behoeftenorm, doch is qua bebouwingsstructuur (kleinere eenheden m.u.v. de kelder), architectuur en uitstraling in combinatie met het genoemd ruimtebeslag door de voorlopig te handhaven P.T.T.-functies totaal ongeschikt voor een museumfunctie. Herstructurering van het bestaande gebouw zal de prijs voor nieuwbouw stellig benaderen. De vraag is tevens of daarbinnen de gewenste uitstraling voor het onderhavige museum bereikbaar is. Daarnaevens geeft de logistieke bereikbaarheid van het gebouw thans reeds problemen in de Korte Putstraat. Zulks zal door de komst van het museum nauwelijks worden verbeterd. Door de specifieke functie als museum, dat weinig behoefte heeft aan lichtinval, dus aan ramen aan de buitenzijde, zal met name de uitstraling naar de Korte Putstraat en de Kerkstraat bijzonder negatief zijn. Het streven in dit gebied is juist gericht op een functionele verlevendiging, te verkrijgen door een positieve uitstraling van de gebouwen op het openbaar gebied. Dit geldt in het bijzonder voor de huidige situatie in de Korte Putstraat.

Verwezen wordt in dit verband naar pagina 62 van de toelichting bij het bestemmingsplan "Binnenstad-Oost".

Gebouw arrondissementsrechtbank Beurdsestraat.

Deze gebouwenlocatie geeft op basis van de toetsingnormen het volgende beeld. De huidige oppervlakte van het gebouw bedraagt $3 \times 1200 \text{ m}^2 = 3600 \text{ m}^2$. Deze maatvoering is dus te klein op grond van de behoeftenorm. Bovendien is hergebruik van het bestaande gebouw qua indeling, constructie en vormgeving niet mogelijk. Nieuwbouw is dus noodzakelijk. Verder moet worden geconstateerd, dat het gebouw de uitstraling mist die noodzakelijk is voor de onderhavige museumfunctie. Tenslotte wordt er op gewezen, dat het betreffende gebouw is opgenomen in een actueel particulier initiatief (geen eigendom van gemeente) tot herbestemming.

Nieuwbouw justitie tegenover Bastion Oranje.

De door insprekers aan dit gebouw toegekende positieve eigenschappen kunnen dezerzijds niet worden gedeeld. Er is hier immers sprake van een typisch kantorengedouw, dat bij aanpassing voor een museumfunctie naar raming hoge investeringen vereist. Daarbij kan sloop en nieuwbouw ten behoeve van een beter uitgangspunt voor de museumfunctie wellicht punt van afweging zijn. Kapitaalvernietiging van dit nog jonge, goed functionerende kantorengedouw en de plannen van Rijkswaterstaat tot gebruiksovername van justitie (pand in eigendom en beheer bij Rijksgebouwendienst) staan de mogelijkheden voor herhuisvesting van het onderhavige museum naar deze locatie zeker in de weg.

ad 2 Monumentale karakter Kruithuis e.o.

Oorspronkelijke afmetingen

Reactie:

De voorgestelde planwijziging en nieuwbouw betekent een ernstige aantasting van het belangrijk rijksmonument Het Kruithuis, mede als gevolg van een ernstige devaluatie door de bouw van een 25 meter hoge flat, hetgeen zowel strijdig is met het historisch monumentale en functionele karakter van het Kruithuis als met het beschermd stadsgezicht van de directe omgeving.

05,07,16,i.a.

Commentaar:

Met de voorgenomen uitbreiding verandert weliswaar de beleevingswaarde rond het Kruithuis, maar er is geen sprake van enige aantasting van het gebouw. Door de voorgenomen bouwactiviteiten ontstaat de mogelijkheid om het Kruithuis in zijn oorspronkelijke open interne structuur terug te brengen. De hoofdstructuur van het gebouw is in de laatste restauratie reeds hersteld, dat wil zeggen dat de interne structuur daarbij voor het grootste gedeelte transparant is gemaakt. Verbouwingen die het onderhavige historische gebouw in de loop der jaren in verband met de museale functie inpandig heeft moeten ondergaan, worden in de nieuwe planopzet grotendeels geamoveerd. Hierdoor kunnen ook de minst kwetsbare delen van de kunstverzameling, die thans nog in depot zijn opgeslagen, hier een expositieruimte krijgen (open depotvoorziening). Door het aanleggen van de droge gracht rondom het gebouw, wordt dit gebouw tevens in zijn historische luister hersteld en zal het als meest markante gebouw uitgroeien als de spil binnen de museumontwikkeling. Zie overigens bij planuitgangspunten hoofdstuk 3.1 van de plan-toelichting. De bebouwing aan de Vlietsraat zal in zijn ruimtelijke en stedenbouwkundige vormgeving een beëindiging moeten

vormen van de bouwblokkenstructuur tussen Aa en Zuid-Willemsvaart. Het door de voorgevelrooilijn, aan de zijde van de Aa, plaatsen van het bijzondere element zorgt voor een duidelijke beëindiging van de bebouwing op de lange lijn langs rivier de Aa en versterkt de kopwerking van dit bouwblok ten opzichte van de aangrenzende bouwblokken. Juist door die contrastwerking zal het gebied van het Kruithuis een geheel eigen sfeer krijgen.

Zichtbaarheid / belevingswaarde

Reactie:

Het oude monument zakt in het niet bij de voorgenomen nieuwbouw (in het bijzonder de woontoren), hetgeen zowel strijdig is met het cultuur- historisch, monumentale en functionele zelfstandige karakter van het Kruithuis, zoals opgenomen en bedoeld in het tweede uitgangspunt van hoofdstuk 3 van de plantoelichting, als met het beschermd stadsgezicht en de esthetische kwaliteit van de directe omgeving, mede in relatie tot de binnenstad.

05,06,12,13,14,15,16,i.a.

Daarbij worden nog de volgende specifieke factoren ingebracht:

- De vele gebouwen (5000 m²) aan de ingangszijde maken inbreuk op die bestaande mooie ingang en verminken de bestaande historische bebouwing (06,i.a.);
- De intentie tot het vergroten van de zichtbaarheid van het Kruithuis wordt aan de noord- en oostzijde volledig door de nieuwbouw teniet gedaan (12,i.a.);
- Onjuist is de stelling op pagina 11 van de plantoelichting, dat het Kruithuis vanuit de binnenstad, dus vanaf de zuidkant, niet goed zichtbaar is. In dit verband vindt bovendien een eenzijdige waardering plaats in relatie tot de overige goede waarneempunten vanaf de Citadellaan, de stadswal en de Van der Weeghensingel (15,i.a.);
- Het zwaarwegend eenzijdig belang dat binnen de gebouwde omgeving wordt toegekend aan het beeld, met name de visuele relaties van het Kruithuis met de historische binnenstad en de Citadel (15,i.a.).

Commentaar:

Er dient hier een duidelijk onderscheid te worden gemaakt tussen het gebied met de bouwblokken langs de Kasterenwal en de Zuid- Willemsvaart en het gebied van het Kruithuis, dat een geheel andere karakteristiek vertoont. Juist op het contrast tussen deze gebieden is het ontwerp-bestemmingsplan gebaseerd. Insprekers gaan hieraan geheel voorbij. Zie ook hiervoor bij het commentaar onder monumentaal karakter.

Bij de aangevoerde specifieke factoren kan het volgende worden opgemerkt. Juist om de gewenste kleinschaligheid te behouden is het gebouw, dat bestemd is voor de uitbreiding van het museum in verschillende losse eenheden opgedeeld, die in afmeting, omvang en hoogte min of meer ondergeschikt zijn aan het historisch hoofdgebouw. Deze eenheden bestaan uit een toegangsgebouw (inclusief restaurant en vergaapruijnte), een gebouw met een kleine tentoonstellingszaal (195 m²) aan de kant van de Citadellaan en een gebouw met een grote tentoonstellingsruimte (370 m²) die een verbinding heeft met de geprojecteerde bebouwing aan de Vliertstraat. Bij de entree van het Kruithuis is in het verleden reeds voorzien in losse bebouwing. Deze continuïteit in wisselwerking binnen de beslotenheid van die entree wordt ook in het nieuwe plan voort gezet. Zulks wordt versterkt door middel van een interactie tussen de te verbouwen entree en de nieuwe bouwsels, waardoor die beslotenheid is gegarandeerd. Ondergrondse bouw versterkt verder het solitair karakter van het Kruithuis.

Met het historisch complex van het Kruithuis is binnen genoemde opzet bouwkundig geen visuele aansluiting gemaakt, omdat deze verbinding ondergronds is. Met andere woorden er is sprake van een nieuwe dialoog van nieuwbouw met het Kruithuis. Dat daardoor het zicht van het Kruithuis volledig teniet wordt gedaan is niet juist. Door de gekozen opzet is het historisch complex als een solitair element, waarvan alle gevels door de bezoekers kunnen worden beschouwd, het middelpunt gaan vormen van de ontwikkeling. De stelling op pagina 11 van de plantoelichting is vooral vanuit het historisch perspectief ingezet. Door de in de loop van de eeuwen verrezen omringende bebouwing, de ophoging van het maaiveld en de aanleg van de Zuid-Willemsvaart is met name de eens zo markante vorm nog nauwelijks te ervaren, vooral vanaf de kant van de Zuid-Willemsvaart (de binnenstad). Van een eenzijdige waardering kan geen sprake zijn. Immers vanaf de stadswal en de Van de Weeghensingel ligt het historische gebouw ook thans tamelijk verscholen achter de (vroeger veel) hogere wal en de boombeplanting (zie foto op pagina 10 van de plantoelichting). In het ontwerp-bestemmingsplan wordt dit aspect dan ook als de minst kwetsbare zijde van het Kruithuis beschouwd. De enige zijde van het Kruithuis die thans goed waarneembaar is, is die vanaf het punt van de Muntelbrug aan de Citadellaan. Zulks vloeit met name voort uit de aanwezige maaiveldverlaging (droge gracht) die hier thans reeds aanwezig is. Slechts een van de planuitgangspunten is het versterken van de relatie Citadellaan-binnenstad, omdat juist op deze plek een mogelijkheid wordt geschapen voor ontmoeting met de historie van de stad.

Beschermd Stadsgezicht

Reactie:

- Het oude monument zakt in het niet bij de voorgenomen nieuwbouw, hetgeen zowel strijdig is met het historisch monumentale en functionele karakter van het Kruithuis als met het beschermd stadsgezicht van de directe omgeving, met name voor wat betreft de zichtlijn vanuit Citadellaan, als gevolg van de nieuwbouw bij de entree van het Kruithuis met een uit kosten oogpunt niet reële maskerende voorziening.
05,16,i.a..

Commentaar:

Ten aanzien van de aangevoerde strijdigheid met het historisch monumentale en functionele karakter, met name het genoemde aspect van de verhouding van het oude monument tot de voorgenomen nieuwbouw, zij hier verwezen naar het hiervoor opgenomen commentaar ten aanzien van zichtbaarheid en beleavingswaarde.

Met betrekking tot het element beschermd stadsgezicht kan worden gesteld, dat binnen het onderhavige planontwerp is gebleven binnen de doelstelling van de aanwijzing van het beschermd stadsgezicht. Immers het doel van het beschermd stadsgezicht is, dat ontwikkelingen in dat betreffende gebied steeds ingezet worden vanuit een karakteristieke historisch samenhangende structuur en de ruimtelijke kwaliteit van het gebied. De aanwijzing beoogt op die wijze een basis te geven voor een ruimtelijke ontwikkeling die inspeelt op de aanwezige kwaliteiten, daarvan gebruik maakt en ook daarop voort bouwt. Bij het ontwerp-plan is dan ook feitelijk gebruik gemaakt van het historisch complex en de historische gegevens van de omgeving. Van daar uit is een nieuwe ontwikkeling ingezet, waarbij uiterst zorgvuldig is omgegaan met die historische gegevens. Van enige strijdigheid met de doelstelling van het beschermd stadsgezicht is hierbij dan ook geen sprake.

Advisering gemeentelijke Monumentencommissie

Reactie:

Het ontbreken van een noodzakelijke advisering van de Monumentencommissie.

05.

Commentaar:

De gemeentelijke monumentencommissie heeft op 14 september en 14 december 1995 in positieve zin op de voorgenomen planontwikkeling geadviseerd. De betreffende adviezen zijn als

bijlage in deze toelichting opgenomen. Korte tijdshalve zij hier-naar verwezen.

ad 3 Ruimtelijke inpasbaarheid / omgevingsaspecten

Plaatsing museum en woontoren in de stedenbouwkundig/ruimtelijke situatie

Reactie:

- Uit ruimtelijk, stedenbouwkundig, constructief, esthetisch en historisch oogpunt is het vasthouden aan de directe relatie tussen binnenstad en Kruithuis, met sloop van de officierswoningen aan de Citadellaan en de bovengrondse uitbreiding van het museum aan de zijde van de Kasterenwal, erg onlogisch. In dat verband is tevens de geplande massaopzet van de nieuwbouw aan de zijde van de Vliertstraat onaanvaardbaar, het voorgenomen bouwvolume te massaal (bombastisch) binnen de beperkte ruimte van de vrijliggende situatie van het historische kruithuis en leidt de voorgenomen bebouwing en verdieping tot ongewenste terrein versnippering. De hoge torenflat dient in verband met het dominante karakter, het uitgangspunt van het vrije zicht op het Kruithuis en de wezensvreemde relatie met het museum te worden geweerd. De bebouwingsmogelijkheden sluiten niet aan op de bestaande gebouwen aan de oostzijde van de Vliertstraat (hoogte/blinde gevel/geleidelijke overgang) en dienen de onderbrekingen van het huidige continue karakter van de inrichting van de zones langs Aa en Zuid-Willemsvaart als negatief te worden beoordeeld.
01,02,04,05,06,07,10,11,12,15,i.a.

- Ondersteuning van de uitbreiding van Het Kruithuis op zich, met uitzondering van de torenflat (overschaduwde het Kruithuis).

03

- Het Kruithuis heeft, met het oog op zijn inpasbaarheid in de omgeving, in het bestreden beleidsvoornemen niet een waardering gekregen die voldoet aan zorgvuldigheidseisen inzake planvoorbereiding, motivatie en evenwichtige belangenafweging. Op pagina's 7,16 en 22 van de plantoelichting is sprake van een "torenachtig" karakter van het Kruithuis. Zulks is onjuist gelet op de oorspronkelijke afmetingen.
- Eveneens onjuist is de stelling op pagina 11 van de plantoelichting, dat het Kruithuis vanuit de binnenstad, dus vanaf de zuidkant, niet goed zichtbaar is. In dit verband vindt bovendien een eenzijdige waardering plaats in relatie tot de overi-

ge goede waarneempunten vanaf de Citadellaan, de stadswal en de Van der Weeghensingel.

15,i.a.

- Het plan maakt een einde aan de aanwezige kleinschaligheid in dit gebied en aan de bestaande waardevolle relatie dien-aangaande met de Muntel. Als zodanig hebben de nieuwe bebouwingsmassa's ten noorden en ten oosten van het Kruithuis/westzijde Vliertstraat, in het bijzonder de woontoren, nadelige gevolgen voor met name de Van der Weeghensingel op het punt van lichttoetreding en kwaliteit van uitzicht. Terzake is evenmin sprake van een zorgvuldig onderzoek, hetgeen een deugdelijke planmotivatie en een evenwichtige belangenafweging onmogelijk maakt.

15,i.a.

Commentaar:

In het vigerend bestemmingsplan "Zuid-Willemsvaart/Aa" wordt als ideaal situatie uitgesproken het geheel vrijleggen van het historische Kruithuis. Om dit ideaalbeeld aangaande de stedenbouwkundige situering niet te doen leiden tot het kosten wat kost slopen van de aanwezige bebouwing aan de Citadellaan en de Vliertstraat is in dat bestemmingsplan evenwel hieraan geen directe uitvoering gegeven.

Om toch enig recht te doen aan dit ideaal beeld is bij het tot stand komen van het ontwerp voor het nieuwe museum gekozen om aan de zijden waaraan de belangrijkste aanlooproutes naar het museum zijn gelegen het gebied zoveel mogelijk op te schonen en zodoende het gehele complex, dat toch een belangrijke publieksfunctie heeft, vanuit deze aanlooproutes beter zichtbaar en beleefbaar te maken. Voor de uitbreiding is gekozen om deze uit ruimtelijk en historisch oogpunt te situeren aan de van de stad en langs de Vliertstraat afgekeerde entree zijde. Dit is ook de zijde waar ook vroeger reeds bebouwing aanwezig was (entreezijde) zoals een bakkerij en houtloods en thans nog is (Vliertstraatzijde), waaronder de dominante bebouwing van het voormalig Nederveen complex, die aan de Kasterenwal zeven bouwlagen hoog is en de hoogbouw van huize Ter Aa, die tien lagen hoog is. Bovendien zorgt het verlagen van het terrein bij het Kruithuis, dat het historisch complex weer het markante karakter krijgt, dat het gebouw vanuit historisch opzicht verdient. Met name vanuit genoemde aanlooproutes wordt de bijzondere vorm weer goed waarneembaar, zulks in tegenstelling tot de huidige situatie. Bijzondere aandacht is verder besteed aan de situering en de plaatsing van de ruimtelijke beëindiging van de bouwblokkenstructuur tussen de Zuid-Willemsvaart en de Aa. Daardoor ontstaat een duidelijk onderscheid tussen het gebied, waarin de museale functie zijn plaats heeft gekregen en de door

de tijd heen gegroeide structuur van Gerwenhof en Huize Ter Aa.

Ten aanzien van de vormgeving, met name van de woontoren, die hierin een cruciale rol speelt, is in het bestemmingsplan een groot aantal voorwaarden geformuleerd. Verwezen wordt hierbij naar de pagina's 17 en 18 van de plantoelichting, waarin de meest belangrijke randvoorwaarden zijn aangegeven. In de voorschriften is bovendien in artikel 4, bij de beschrijving in hoofdlijnen onder 4.2, nader richting gegeven aan deze bijzondere ontwikkeling. Juist om aan de bestaande grootschalige en sombere bebouwing een goede architectonische overgang en beëindiging te geven is een bijzondere functie toebedacht aan het torenelement aan de Vliertstraat. Om daarbij de nodige slankheid te garanderen is thans zowel in de plantoelichting als in de bouwvoorschriften een regeling opgenomen om een juiste verhouding te krijgen tussen breedte, diepte of doorsnede ten opzichte van de hoogte. Een slank torenelement met de nodige uitstraling is hierdoor gegarandeerd. In de studies van de architect is hier zeer veel aandacht aan besteed. Uit de ontwikkeling van de maquettes blijkt inderdaad, dat het torenelement geen inbreuk pleegt op de ruimtelijke dominantie van het Kruithuis vanaf de Citadellaan en de entree.

De ruimtelijke opdeling in diverse gebieden, enerzijds het gebied rondom het Kruithuis en anderzijds het gebied aan de Vliertstraat en de Zuid- Willemsvaart, is hiermede duidelijk tot uitdrukking gebracht. Het gebied rondom het Kruithuis krijgt hierdoor een geheel eigen karakteristiek.

Ook de aangevoerde argumenten met betrekking tot de ongewenste terreinversnippering kunnen dezerzijds niet worden gedeeld. Het tegendeel is hier het geval. Verwezen wordt naar het hiervoor gegeven commentaar onder ad.2 Monumentale karakter Kruithuis e.o., alsmede naar het gestelde ten aanzien van het concept van de verzonken stad in het commentaar bij de vooroverlegreactie van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

Ten aanzien van de bemerking met betrekking tot de bebouwingsaansluiting aan de oostzijde van de Vliertstraat dient te worden opgemerkt, dat uit functioneel opzicht aan de westzijde sprake is van een geheel andere situatie dan aan de oostzijde (typische woonbebouwing). In de bebouwingskarakteristiek is derhalve ook een geheel andere uitdrukkingsvorm af te lezen, hetgeen als vanzelfsprekend kan worden beschouwd. Gezien de noodzakelijke uitstraling van het museum is voor de publieksfuncties gekozen voor de directe omgeving van het historische complex. Meer ondersteunende functies hebben hun plaats gekregen aan de Vliertstraat. Een en ander dient te worden gezien als een logische keuze ten aanzien van de opwaardering van het gebied en de doelstelling om aan het museum

het Kruithuis als stedelijk museum voor hedendaagse kunst een dynamisch karakter te geven. In dit licht bezien is dan ook de ondersteuning van de uitbreiding van het museum als zodanig door één van de sprekers alleszins verklaarbaar.

Onjuist is de stelling, dat in de planvoorbereiding en

- motivatie geheel voorbij zou zijn gegaan aan een zorgvuldige en evenwichtige belangenafweging. Met name in hoofdstuk 2 van de plantoelichting heeft ten aanzien van de oorspronkelijke situatie ten opzichte van de nieuwe voorgenomen ruimtelijke en functionele invulling een zorgvuldige belangenafweging plaats gevonden. Duidelijk blijkt hieruit dat vroeger het Kruithuis de functie had van kruitopslag en als zodanig een introverte taak buiten de directe woonomgeving van de stad en derhalve buiten de stad werd gesitueerd. Thans ligt het historisch gebouw midden in het stedelijk weefsel en heeft door zijn nieuwe functie als museum voor hedendaagse kunst een duidelijke publieksfunctie. Dat vanuit deze nieuwe situatie een afweging heeft plaats gevonden, waarbij de zichtbaarheid vanuit het centrum een belangrijke rol speelt moge duidelijk zijn.

Van een bestaande kleinschaligheid is slechts in de directe omgeving van het Kruithuis sprake. Niet ontkend kan worden dat met name de bebouwing van Gerwenhof en huize Ter Aa grootschalig van karakter is en in belangrijke mate het gezicht van de stad naar de Muntel bepaalt. Van een verdere negatieve invloed op de bestaande relatie met de Muntel is als gevolg van die hoogbouw en de harde begrenzing gevormd door de stadsmuur dan ook geen sprake. Overigens is in de directe omgeving van het Kruithuis de kleinschaligheid zoveel mogelijk bewaard gebleven.

In de bestaande situatie is er sprake van een duidelijke begrenzing van de binnenstad aan de zuidzijde van de rivier de Aa door de stadsmuur en de manifeste bebouwing, terwijl aan de noordzijde een geheel andere bebouwingsstructuur het karakter van de later toegevoegde Muntel bepaalt. De bouwontwikkeling bezien in relatie tot de bestaande bebouwing langs de Kasterenwal zal, gezien vanaf de Van der Weeghensingel, een duidelijke verbetering tot stand brengen en zeker geen onaanvaardbare belemmering van lichttoetreding c.q. uitzicht met zich brengen (zeer breed profiel van circa 60 meter).

Cultuurhistorische aspecten en bouwkundige kwaliteiten van de aanwezige bebouwing aan de Citadellaan (officierswoningen) en de Vlietstraat.

Reactie:

- In het voorontwerp-bestemmingsplan is sprake van een onvoldoende stedenbouwkundige en architectonische waardering van de omgeving van het Kruithuis, waarbij met name wordt bedoeld op de nog aanwezige overige bebouwing op het terrein van het Kruithuis, de officierswoningen aan de Citadellaan en de bebouwing aan de Vliertstraat, alsmede op het ter plaatse aanwezige groen (geen restgroen, doch waardevol buurtgroen).

01,02,03,04,05,06,07,09,10,12,13,14,15,16,i.a.

Ten aanzien van de voorgenomen sloop van de drie officierswoningen worden daarbij de volgende specifieke argumenten ingebracht:

- Sloop van 3 woningen aan de Citadellaan is uit ruimtelijk en historisch oogpunt onaanvaardbaar, met name wordt daardoor het historisch belangrijke aspect van de poortfunctie aangetast;

01,02,07,i.a.

- Afbraak van de waardevolle, beeldbepalende en fraaie officierswoningen aan de Citadellaan is niet noodzakelijk voor de verwezenlijking van de voorgenomen uitbreiding van het museum. Deze woningen zijn nog in goede staat van onderhoud en niet te vergelijken met de gebouwen aan de Vliertstraat.;

03,04,14,i.a.

- De sloop van de officierswoningen kan aanleiding zijn voor het scheppen van een precedent voor het slopen van de woningen tegen de Citadell, eveneens ter versterking van de stedenbouwkundig/historische situatie ter plaatse;

09,i.a.

- De argumentatie van de voorgenomen sloop van de drie officierswoningen aan de Citadellaan is onlogisch gelet op het uitgangspunt van de zichtlijnen vanuit de Citadellaan. De intentie tot het vergroten van de zichtbaarheid van het Kruithuis wordt aan de noord- en oostzijde volledig door de nieuwbouw teniet gedaan. Voor amovering van de officierswoningen kan, noch uit ruimtelijk oogpunt(zichtbaarheid Kruithuis), noch uit een oogpunt van sociale controle en gebruik van het vrijkomend terrein voor evenementen een dringende reden worden aangevoerd.

06,10,12,13,15,16,i.a.

De afbraak van de laagbouw aan de Vliertstraat wordt uit ruimtelijk, bouwkundig, karakteristiek en historisch oogpunt onaanvaardbaar geacht.

05,i.a.

Commentaar:

Gezien de waarde, die ook de gemeente hecht aan de officierswoningen is lang gestudeerd op de mogelijkheid deze alsnog te handhaven. Echter

al eerder in het vigerende bestemmingsplan van 1986 is als ideaal beeld geschetst het rondom vrij leggen van het Kruithuis, zulks in tegenstelling tot de Citadel, die in zijn massa veel zwaarder is dan het kleinschalig complex van het Kruithuis. Om diverse reden is daaraan indertijd (nog) geen gevolg gegeven. Het beschermd stadsgezicht kent bepaalde waarden toe aan enige bebouwing aan de Vliertstraat. Daarbij heeft de bebouwing Vliertstraat 2 de waardering "goed" gekregen en wordt de overige bebouwing aan de Vliertstraat als kwalitatief "slecht" aangehaald. Nu een uitbreiding van de museumfunctie wordt voorgestaan is wederom kritisch gekeken naar deze situatie. Om te voorkomen dat het Kruithuis op een bouwterrein komt te liggen waardoor de merkwaardige zeshoekige bouwvorm niet meer herkenbaar zou zijn, vooral vanaf de belangrijke aanlooproutes, is amovering van de bebouwing aan de Citadellaan onontkoombaar. Een ander argument dat daarbij speelt is het verlagen van het maaiveld met tot doel de eens zo markante massa van het gebouw weer te kunnen beleven. Ook hierdoor wordt recht gedaan aan de historische situatie van begin 17e eeuw, waarin het maaiveld aanmerkelijk lager was gelegen dan thans het geval is. Overigens is er uit historische overwegingen nimmer sprake geweest van een poortfunctie. De Orthenpoort, welke gelegen was op de plek waar in 1637 de Citadel werd gebouwd, fungeerde lange tijd als stadspoort (toegang). Na de aanleg van de Citadel nam deze de poortfunctie over. Later werd een omleidingsroute gevormd die in vreedstijd kon worden gebruikt. Deze omleidingsroute is het huidige tracé van de Citadellaan. Eerst in 1890 werden de officierswoningen ter plaatse gebouwd en ontstond er enige wandvorming langs de Citadellaan. Van een echte poortfunctie kan dus niet gesproken worden. De goede staat van onderhoud van genoemde woningen doet verder niets af aan de gewenste ruimtelijke situatie en de daaraan verbonden noodzaak tot amovering. Evenmin is hier sprake van buurtgroen en zeker niet van gebruiksgroen. Dit neemt niet weg, dat hier niettemin sprake is van een situatie met groenopstanden waarmee binnen de gekozen planuitgangspunten zorgvuldig mee moet worden omgegaan. In tegenstelling tot de situatie bij het Kruithuis is er bij de Citadel sprake van een veel grotere, dominante en zwaardere massa die over een veel grotere afstand waarneembaar is. De Citadel wordt slechts aan een heel klein gedeelte afgeschermd door gebouwen. Enig vergelijk is dus niet mogelijk, laat staan precedent werking. Voor wat betreft de argumentatie ten aanzien van het zicht zij verwezen naar het hiervoor gestelde bij de aanlooproutes c.s.. Ten aanzien van de bebouwing Vliertstraat zij ten slotte opgemerkt,

dat het pand Vliertstraat 1 blijft gehandhaafd en de overige bebouwing op grond van eerder genoemde afwegingen en op functionele gronden niet kan worden gehandhaafd.

Bestaand groen

Reactie:

- Sprake is van een onaanvaardbare aantasting van het bestaande groen en bomenbestand. Gedoeld wordt met name op een aantasting van het groenkarakter van het gebied tussen de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Aa (Kasterenwal), alsmede op een onderwaardering in het plan van het ter plaatse aanwezige groen (geen restgroen, doch waardevol buurtgroen).
02,12,15,i.a.

Commentaar:

In het onderhavige bestemmingsplan is er vanuit gegaan, dat de inrichting van de openbare ruimte in een ruimtelijke harmonie moet zijn met het Kruithuis en voorgenomen nieuwbouw van het museum en als zodanig de fraaie gebouwen op een gepaste wijze dient te benadrukken. Dit houdt in een vorm van eenvoudige, duurzame en multifunctionele inrichting. Dat wil zeggen een parkachtige inrichting met een openbaar en representatief karakter voor wisselend gebruik. Daarbij wordt gedacht aan verblijfsruimte, groen, speelruimte en culturele evenementen. Door het ontgraven van het terrein direct rondom het Kruithuis zal opnieuw het torenachtig karakter van dit historisch gebouw worden beleefbaar kunnen worden.

Zulks wordt mede mogelijk door de voorgenomen aanleg van brede en groene taluds langs de Citadellaan en de Zuid-Willemsvaart.

In de zone langs de stadswal en de stadsgracht zal de bestaande stevige bomenstructuur zoveel mogelijk behouden blijven en worden doorgezet.

De zone langs de Citadellaan dient volgens de planuitgangspunten zoveel mogelijk open te zijn in verband met het zicht op het museum en de parkachtige groene omgeving. Ook daar dient de aanwezige zware bomenrij behouden te blijven en ter plaatse van de te amoveren officierswoningen zo mogelijk te worden aangevuld. In de zone langs de Zuid-Willemsvaart zullen in verband met de herinrichting van de wegverbinding, alsmede ter verbetering van het zicht vanaf de binnenstadszijde een aantal bestaande bomen moeten verdwijnen, hetgeen vanuit het bestaande openbaar groen als een offer voor de hiervoor geschetste herinrichting dient te worden beschouwd. Zulks betekent in de totaal inrichting evenwel geenszins een eenzijdige inbreuk op het bestaande groen en bomenbestand, zoals

door insprekers naar voren wordt gebracht, doch moet binnen die nieuwe inrichting eerder als onderdeel worden gezien van een versterking van de algehele groensituatie.

ad 4 Stedenbouwkundige en ruimtelijke kwaliteit

Architectuur

Reactie:

- Aantasting van het historisch karakter van het Kruithuis en van de esthetische kwaliteit van de omgeving door de geplande nieuwbouw, in het bijzonder door de woontoren. Met name wordt daarbij de architectuur van de nieuwbouw, het kleur- en materiaalgebruik en de constructie van de voorgenomen bouwontwikkeling in twijfel getrokken.

De architectuur van de nieuwbouw wordt onbekend geacht en kan dus niet worden beoordeeld. Het gebruik van meerdere bouwmaterialen voor de gevels is volgens insprekers onder meer te opdringerig. Samengevat wordt de planvorming op zich gekwalificeerd als een plan met weinig durf, dat parasiteert op een oud monument en zich heeft beperkt tot de belangen van de initiatiefnemer.

02,05,12,14,15,i.a.

Commentaar:

Het aspect van beoordeling van de esthetische kwaliteiten van het Kruithuis is geen element van het bestemmingsplan, doch om een zorgvuldige afweging reeds bij het inzetten van een bestemmingsplan te kunnen maken is een architectonische vertaling van de planologische en stedenbouwkundige uitgangspunten als basis gekozen. Ook bij de architectenkeuze heeft een rol gespeeld het feit, dat deze om weet te gaan met complexen en situaties met een historische achtergrond. Bij die architectuur is gezocht naar beelden en vormen die de continuïteit van het museumcomplex in stand houden en zo veel mogelijk versterken. Niet door onderdelen van het oude gebouw te kopiëren of naar een directe aansluiting daarbij te zoeken, maar door te putten uit klassieke architectuurtradities waaruit ook het in de renaissance stijl uitgevoerde Kruithuis is voortgekomen.

Deze speels/historiserende opzet kan zorgen voor een boeiend samenspel met het Kruithuis, dat daarbij als meest belangrijk element wordt beschouwd. De stelling dat er sprake van zou zijn dat de voorgenomen nieuwbouw parasiteert op het oude monument is in deze context onjuist en gaat voorbij aan het vernieuwende karakter van de aanpak die een goed functioneren van het oude Kruithuis in een verrassende nieuwe setting veilig stelt. Overigens zij nog vermeld, dat genoemde eerste architectoni-

sche vertaling ook door de welstandscommissie in hoofdlijnen is onderschreven.

Plaatsing bouwmassa's / stedenbouwkundige situatie

Reactie:

- Onduidelijkheid en tegenstrijdigheid met betrekking tot het uitgangspunt van de kleinschaligheid van de bebouwing op de Kruithuislocatie.

Onjuiste onderstelling ten aanzien van een sterke bouwstructuur in de vorm van rechthoekige blokken met gesloten gevelwanden, hetgeen met name ontbreekt tussen Vliertstraat en Van Berckelstraat (Huis ter Aa).

Het blokkengebied vanaf de Vliertstraat wordt op een onjuiste wijze doorbroken door middel van een bouwblok met een blinde muur aan de andere zijde van die straat. Voorkeur hier voor ondergrondse bebouwing. De sloop van de panden aan de Citadellaan is overbodig op grond van ruimtelijke motieven (zichtlijnen).

Eveneens onjuist is de stelling op pagina 11 van de plantoelichting, dat het Kruithuis vanuit de binnenstad, dus vanaf de zuidkant, niet goed zichtbaar is. In dit verband vindt volgens insprekers bovendien een eenzijdige waardering plaats in relatie tot de overige goede waarneempunten vanaf de Citadellaan, de stadswal en de Van der Weeghensingel.

05,11,15,i.a.

Commentaar:

In hoofdzaak zij verwezen naar het vooraf gaande commentaar bij ad. 2 en ad 3. In het vigerend bestemmingsplan Zuid-Willemsvaart/Aa (pagina 24/25 van die plantoelichting) wordt met betrekking tot de bouwstructuur in deze omgeving nog het volgende opgemerkt.- Het langgerekte deel van het plangebied tussen de Vliertstraat en de Bernestraat bezit een zeer sterke stedenbouwkundige structuur, namelijk in principe rechthoekige bouwblokken met (horizontaal) gesloten gevelwanden. Langs de stadswallen benadrukt dit bouwblokgegeven de begrenzing van het binnenstadsgebied. Een uitzondering hierop vormt het complex Huis ter Aa, Walstede en Gervenhof, waarbij er sprake is van enkele verticale zeer hoge bouwmassa's in een open groene ruimte. Dientengevolge is Huis ter Aa een erg dominant gebouw -. Bij de ontwikkeling van het bestemmingsplan Van Berckelstraat wordt het bouwblokgegeven in dit gebied gecompleteerd.

Ten aanzien van het doorbreken van het bouwblokkengebied ter plaatse van de Vliertstraat is een aantal elementen van belang. Op de eerste plaats is in het ontwerp gekozen voor een duidelijke en kwalitatief hoogwaardige beëindiging van de bouwblok-

kenstructuur, te creëren ter plaatse van de Vliertstraat (zie ook hiervoor bij ad 2 ten aanzien van de twee sfeergebieden, met name het bouwblokkengebied en het kleinschalig gebied van het Kruithuis). Op de tweede plaats is gekozen voor een tweezijdige bebouwing aan de Vliertstraat, zodat een duidelijke beëindiging tot stand gebracht wordt ten aanzien van de verkeersstructuur, voor met name het gemotoriseerd verkeer. Dat deze bebouwing minder uitstraling heeft naar het openbaar gebied is gelegen in het feit, dat gekozen is voor het situeren van de publieksfuncties bij het Kruithuis en aan de Vliertstraat voor de andere functies. Uitzondering vormt de woontoren geplaatst bij de stadsmuur, die vooral tijdens de avonduren voor de nodige levendigheid en uitstraling zorg draagt.

Ten aanzien van de uitgesproken voorkeur voor ondergrondse bebouwing zij opgemerkt, dat reeds een groot gedeelte van het nieuwe museumcomplex als zodanig ondergronds wordt gerealiseerd. Dat een groter gedeelte van met name de ondersteunende functies eveneens ondergronds gerealiseerd kan worden valt niet te ontkennen. Echter bij het tot stand komen van het ontwerp-plan is gezocht naar een goed evenwicht tussen de diverse elementen in relatie tot de historische aspecten alsook de financiële haalbaarheid.

Voor de resterende onderdelen van deze reactie zij tenslotte verwezen naar de desbetreffende commentaren onder ad 2 en ad 3.

ad 5 Openbare ruimte en verkeersaspecten

Verkeerscirculatie

Reactie:

- Bezwaar tegen de in het voorontwerp-bestemmingsplan opgenomen onttrekking aan de infrastructuur van het weggedeelte van de Zuid- Willemsvaart, tussen de Citadellaan en de Vliertstraat (bestemming verblijf i.p.v. verkeer). Dit bezwaar strekt zich uit tegen de uit die onttrekking voortvloeiende mogelijkheid tot het geheel, dan wel gedeeltelijk afsluiten van dat weggedeelte voor het doorgaand (tweerichting-) verkeer, zulks in verband met de noodzakelijke bereikbaarheid van een tweetal in deze omgeving aan de Zuid-Willemsvaart en de Citadellaan gevestigde bedrijven en/of bijbehorend parkeerterrein vanaf de Citadellaan, met een daaraan verbonden inkomensderving. De consequenties van de daaruit voortvloeiende alternatieve route voor die bedrijven en de verkeersbelasting in het algemeen zijn daarbij niet in een zichtbare afweging betrokken. Evenmin zijn de mogelijkheden voor eventueel bestemmingsverkeer op het betreffende weggedeelte onderzocht. Tevens ontbreekt enig inzicht in de gekozen oplossing, anders dan een verwijzing

naar het raadsbesluit inzake de "Noordelijke binnenstadsring", alsmede in de gevolgen daarvan voor de buurt en met name voor wat betreft de verkeersintensiteit van de Van der Weeghensingel.

08,14,15

Commentaar:

De hier weergegeven opvatting kan niet worden gedeeld en wel op grond van het volgende.

Daarbij moet allereerst een onderscheid worden gemaakt tussen de bereikbaarheid van de binnenstad en het bestemmingsverkeer.

Ten aanzien van het eerste is in het Beleidsplan Verkeer en Vervoer van februari 1992 aangegeven op welke wijze de noodzakelijke autobereikbaarheid van de binnenstad zal worden gegarandeerd en vorm gegeven. Doel daarbij is een verhoging van de bereikbaarheid (selectief) en van de verblijfskwaliteit in de binnenstad. Concreet betekent dit onder andere, dat door realisering van tweerichtingsverkeer tussen het Brugplein en Sluis Nul (zuidzijde Zuid-Willemsvaart), er een situatie ontstaat, waarbij het autoverkeer via de hoekpunten (Citadellaan en Sluis Nul) de binnenstad benadert en dus het openbaar vervoer en de fiets prioriteit krijgen op de flankradiaal naar de binnenstad, in het onderhavige geval de route via de van Berckelstraat. Voor het Zuid- Willemsvaart-Aa gebied, waaronder het gedeelte tussen de Citadellaan en de van Berckelstraat, bestaat daardoor de mogelijkheid om de verblijfskwaliteit te verhogen, met in acht neming van de noodzakelijke autobereikbaarheid van het gebied zelf.

Bij dit bestemmingsverkeer kan nog het volgende worden vermeld.

Gekoppeld aan de ontwikkeling van het Kruithuis heeft dit geleid tot de onttrekking aan de infrastructuur van het weggedeelte van de Zuid- Willemsvaart tussen de Citadellaan en de Vliertstraat. Deze voorgestane maatregel heeft met name positieve gevolgen (vooral met betrekking tot de inrichting van de openbare ruimte bij het Kruithuis). De bereikbaarheid van de bedrijven in het gebied tussen de Citadellaan en de van Berckelstraat blijft uitstekend gegarandeerd via de van Berckelstraat. Wanneer het autoverkeer vanuit noordelijke richting met bestemming binnenstad deze binnenstad benadert, gebeurt dat, zoals gezegd, via onder andere de Citadellaan. Met betrekking tot die relatie ligt er dus geen relatie met het verkeer op de Van der Weeghensingel. Ook niet bij een gesperde Orthenbrug, omdat er al bij het kruispunt Orthenseweg-Citadellaan gewezen wordt op het openen van deze brug. Het alternatief is dus de route Diezebrug-Draaibrug-Boombrug-Zuid- Willemsvaart.

Grote winst van het onderhavige plan geldt de voetganger die er een aantrekkelijk wandelgebied bij krijgt langs de Zuid-Willemsvaart.

Parkeren

Reactie:

- Bestemmingsplan eerst haalbaar binnen een zekerheid omtrent een tijdige en afdoende oplossing inzake de parkeerproblematiek, met name het bezoekersparkeren.

In de directe omgeving van het Kruithuis verdwijnen 35/38 parkeerplaatsen, waarvoor geen compensatie plaats vindt. In het plan wordt in dat verband verwezen naar de openbare ruimte in de directe omgeving, zonder evenwel inzicht te geven in het aantal bezoekers en benodigde parkeerplaatsen. Binnen de omgeving van het Kruithuis is onvoldoende ruimte/mogelijkheid voor noodzakelijke parkeervoorzieningen voor bezoekers, met als gevolg een ongewenste druk op de directe woonomgeving en mogelijke ernstige schade voor in de directe omgeving gevestigde bedrijven. Een aanvullende compensatie door middel van een mogelijke toekomstige uitbreiding van de parkeerlocatie aan het Houtpad biedt hier, gelet op de loopafstand, eveneens geen reële oplossing. Overigens heeft hieromtrent nog geen enkele besluitvorming heeft plaats gevonden, zodat ter zake dus elke garantie ontbreekt.

Volgens insprekers dient dan ook compensatie plaats te vinden op de ruimte die is toegedacht als parkeermogelijkheid voor de medewerkers van het Kruithuis.

03,08,09,11,14,15,i.a.

Commentaar:

In de directe nabijheid van het Kruithuis verdwijnen door de bouw inderdaad parkeerplaatsen, welke op dit moment zowel door werkers als bezoekers van hoofdzakelijk de binnenstad worden gebruikt. Er is echter wel degelijk naar een herziening gezocht, die een antwoord kan geven op de vraag naar bezoekersplaatsen voor o.a. het Kruithuis. Concreet gaat dit resulteren in het realiseren van een parkeerterrein aan het Houtpad voor ca. 220 parkeerplaatsen. Uitvoering hiervan zal plaats vinden na het in gebruik nemen van de moskee in Orthenpoort mogelijk al in 1997. Besluitvorming hieromtrent heeft al plaats gevonden. In het investeringsplan 1996-1999 is daarbij voor het jaar 1996 al een bedrag opgenomen van f. 300.000,--. Kortom, deze parkeergelegenheid zal al ruim voor de tot stand koming van de plannen voor het Kruithuis in gebruik zijn genomen. Vanzelfsprekend zal er in de communicatie van de Kruithuisactiviteiten gewezen worden op deze parkeermogelijk-

heid. De parkeerlocatie Houtpad is op nog geen 500 meter van het Kruithuis gelegen en ligt bovendien direct aan de route naar de binnenstad. Met betrekking tot de gevreesde parkeeroverlast naar de omgeving kan worden opgemerkt, dat daarvan geen sprake kan zijn omdat er in de Muntel is voorzien in een vergunningensysteem, waarbij parkeerplaatsen voor bewoners wekelijks veilig zijn gesteld van maandag tot en met vrijdag tussen 0800 en 2400 uur.

Binnen de voorgenomen nieuwe opzet van het museum, waarbij sprake is van een versterking van het tentoonstellingsaanbod (het bedienen van verschillende publieksgroepen tegelijkertijd), alsmede van een semi- permanente presentatie van (een deel van) de eigen collecties, bestaat het voornemen om het bezoekersaantal in enkele jaren op te voeren tot circa 65.000. Zulks zal, gespreid in de tijd, evenwel slechts leiden tot een in verhouding tot het totale bezoek aan de binnenstad zeer bescheiden bijdrage aan de parkeerdruk.

Civieltechnische aspecten

Reactie:

- Vraagpunten inzake aspecten waterkerende voorzieningen en de relatie binnen de voorgenomen gebiedsinrichting ten aanzien van het calamiteitsverkeer.

09

Commentaar:

In het kader van de planuitvoering zal, mede in overleg met de waterbeheerder, op zorgvuldige wijze voor zover nodig worden voorzien in waterkerende voorzieningen. De technische uitvoering daarvan zal zodanig worden gekozen, dat deze geen negatieve invloed uitoefent op de gewenste beleving van de hoogte van het Kruithuis.

De zone langs de Zuid-Willemsvaart zal worden ingericht op de wijze zoals omschreven op pagina 23 van de plantoelichting, zulks in aansluiting op het desbetreffend uitgangspunt dat is weergegeven op pagina 22. Daarbinnen zal ten behoeve van het calamiteitsverkeer een voorziening dienen te worden getroffen in de vorm van enige incidentele verharding.

Inrichting openbare ruimte

Reactie:

- Met name wordt hier een deel van de beschrijvingen, vergelijkingen en onderbouwingen bij het onderdeel van het inrichtingsplan openbare ruimte op pagina 22 e.v. van de plantoelichting (binnenstadstuinen, boven- en benedenstad, kwalifi-

caties) in twijfel getrokken. Vervolgens worden vraagtekens geplaatst bij de inrichtingsmogelijkheden voor de functionele bevoorrading. Verder wordt op pagina 24 bij het straatmeubilair volgens insprekers ten onrechte gesproken over etnische aspecten.

De onderbrekingen van het huidige continuë karakter van de inrichting van de zones langs Aa en Zuid-Willemsvaart dienen volgens insprekers als negatief te worden beoordeeld.

Eén inspreker dringt tenslotte aan op nakoming van de belofte tot het opschonen van de binnenplaats van het Kruithuis door afbraak van de bestaande illegale bouwsels.

09,15,16,i.a.

Commentaar:

De desbetreffende uitgangspunten ten aanzien van de inrichting openbare ruimte zoals opgenomen in de plantoelichting zijn gebaseerd op het beleidsplan "De Binnenstad Buiten". Dit beleidsplan is een door de gemeenteraad vastgestelde beleidsvisie die bij alle in de binnenstad voorkomende projecten - voor wat betreft de openbare ruimte - gehanteerd wordt. De twee hoofddoelstellingen van dit beleidsplan zijn:

- a. het opschonen van de openbare ruimte door verwijdering van al het overvloedige straatmeubilair, en
- b. het bewerkstelligen van een algehele kwaliteitsverbetering.

De desbetreffende twijfels bij insprekers zijn derhalve niet gegrond.

Bij de opmerking ten aanzien van de vermelding "etnische aspecten" kan worden opgemerkt dat het hier een typefout betreft, waarbij het desbetreffende woord moet worden gewijzigd in "esthetisch". Zie ook het hiervoor vermeld commentaar onder 7.2 .

Het continuë karakter van de inrichting van de zones langs de rivier de Aa wordt in het onderhavige bestemmingsplan voldoende gerespecteerd, met name de stadswal, de bomen en de route langs de stadswal. Het continuë karakter langs de Zuid-Willemsvaart wordt weliswaar onderbroken in de vorm van een hoogwaardig uitzicht op een voor de binnenstad waardevol en uniek gebouw. Voor wat betreft de argumentatie en achtergrond van deze ingreep zij echter verwezen naar het hiervoor opgenomen commentaar bij ad 3 - Bestaand groen. Daaruit kan slechts een positieve beoordeling worden afgeleid.

Het opschonen van illegale bouwsels op het binnenterrein van het Kruithuis wordt ook dezerzijds voorgestaan. Op nakoming daarvan zal worden toegezien.

ad 6 Sociaal maatschappelijke aspecten

Functiemenging

Reactie:

- Op de eerste plaats wordt hier door insprekers bedoeld op een in het plan geboden mogelijkheid tot ongewenste combinatie van een noodlijdend museum met een drugsponen. Verder acht men de voorgenomen verbouwing van het museum uit sociaal/maatschappelijk oogpunt ongewenst. 02,i.a.

Commentaar:

Een mogelijkheid tot een minder gewenste functiemenging voor deze specifieke situatie binnen de regeling van de voorontwerp-planvoorschriften wordt dezerzijds onderschreven. In verband hiermede is de desbetreffende begripsomschrijving voor maatschappelijke voorzieningen in de planvoorschriften terug gebracht tot culturele en/of educatieve activiteiten en overheidsdiensten met een min of meer openbaar karakter. De voorgenomen verbouwing ten behoeve van de uitbreiding van de huidige museumfunctie is niet alleen sociaal/cultureel maar ook vanuit sociaal/maatschappelijk oogpunt alleszins verantwoord. Immers de culturele betekenis van de stad is als zodanig ook een maatschappelijk belang. In de praktijk heeft de onderhavige functie overigens zijn grote nationale en internationale betekenis als museum voor hedendaagse kunst in 's-Hertogenbosch ruimschoots aangetoond.

Bestemming Maatschappelijke dienstverlening-M

Reactie:

- Gewezen wordt op de discrepantie binnen de bestemmings-toedeling "Maatschappelijke dienstverlening-M-" in de planvoorschriften. Met name betreft het hier volgens insprekers een afwijking van de desbetreffende bestemmingsvoorschriften ten opzichte van de begripsomschrijvingen waar wordt gesproken over "Maatschappelijke voorziening". Verder constateert men een onduidelijkheid omtrent de ruimte van het begrip van de gelegde bestemming "Maatschappelijke dienstverlening-M-" in relatie tot de mogelijkheid voor drugsopvang (zie ook hiervoor onder functiemenging). Een nadere functienuancering voor culturele doeleinden ligt hier volgens insprekers dan ook voor de hand. 03,15,i.a.

Commentaar:

In samenhang met hiervoor vermelde aanpassing van de desbetreffende begripsomschrijving is de bestemmingsaanduiding

en de doeleindenomschrijving in artikel 3 en 4 van de planvoorschriften thans in overeenstemming gebracht met die begripsomschrijving in artikel 1 van de voorschriften en wel met de benaming "Maatschappelijke voorzieningen".

ad 7 Volkshuisvesting

Woonbelangen

Reactie:

- Bij de planuitgangspunten is ten onrechte geheel voorbij gegaan aan de bestaande woonbelangen in de directe omgeving van het Kruithuis.
- Met name dienen volgens insprekers de bestaande 3 huizen aan de Citadellaan uit een oogpunt van woningbehoefte (tekort aan sociale woningbouw), in het bestemmingsplan te worden meegenomen en gehandhaafd.

11,15,16,i.a.

Commentaar:

Op de eerste plaats dient te worden geconstateerd, dat hier sprake is van een zelfde belangenafweging als bij soortgelijke belangen elders in de binnenstad. Deze afweging is vanuit het structuurplan gedurende een lange reeks van jaren ten gunste van de woonontwikkeling in de binnenstad uitgevallen. Recente voorbeelden daarvan in deze omgeving zijn de Krommeweg, de van Berckelstraat en de Kasterenwal. Dat daarbij de culturele functie enigszins is verwaarloosd valt niet te ontkennen. In het onderhavige geval is hiervoor dan ook uitdrukkelijk gekozen. Compensatie voor de alsdan op te offeren woonruimte kan, gezien het grote aantal sociale woningbouw in dit gebied, niet meer in de directe omgeving worden gevonden en zal op een vergelijkbare locatie elders in de stad dienen plaats te vinden. Het belang van de culturele betekenis is, met andere woorden veel groter dan het belang van de drie woningen, met name uit een oogpunt van het veelkleurig functioneren van de binnenstad. Dit laat uiteraard onverlet, dat de belangen van de bewoners zelf zo goed mogelijk worden gecompenseerd.

Kapitaalvernietiging

Reactie:

- Volgens insprekers is er sprake van kapitaalvernietiging, indien wordt over gegaan tot amovering van de aanwezige kwalitatieve goede woonbebouwing aan de Citadellaan en de Vliertstraat.

05,09,11,16

Commentaar:

Op de eerste plaats dient te worden opgemerkt, dat de aanwezige woonbestemming aan de Vliertstraat 2 in het bestemmingsplan blijft gehandhaafd vanuit een concessie binnen afronding gesloten bouwblokken.

Uit stedenbouwkundig oogpunt is in het plan verder uitgegaan van amovering van de woningen Citadellaan 1, 3 en 5. Zulks niet alleen vanuit de grotere stedenbouwkundige context, doch met name om recht te doen aan de noodzakelijk geachte zichtbaarheid vanaf deze belangrijke stadstoegang ten behoeve van een gewenste markante stedenbouwkundige situatie na realisering van de uitbreiding van het museum Het Kruithuis. Ook het beoogde herstel van de historische situatie is sterk gebaat bij sloop van genoemde woningen, aangezien hierdoor het oorspronkelijke dijkvormige karakter van de stadswal en de Citadellaan enigszins kan worden hersteld en door het vergroten van het lage, oorspronkelijke maaiveld langs het kanaal het torenachtig karakter van het Kruithuis beter tot zijn recht kan komen.

Ook is in het kader van sociale veiligheid nadrukkelijk niet gekozen voor verborgen ruimtes achter de woningen die aan het oog onttrokken zijn.

Verder is de voorgenomen sloop van die woningen noodzakelijk voor de inrichting van de openbare ruimte rondom het nieuwe museumcomplex.

Een en ander betekent dat in het kader van de voorliggende belangenafweging een amovering van de onderhavige woningen, alhoewel kwalitatief in goede staat en opgenomen in het MIP, helaas noodzakelijk moet worden geacht.

Voor een uitvoerige beschrijving zij hier tenslotte verwezen naar het rapport "Uitbreiding Museum Het Kruithuis", alsmede naar de notitie "Stedenbouwkundige Situatie Het Kruithuis" en het hiervoor opgenomen commentaar onder ad 3. Ruimtelijke inpassbaarheid/omgevingsaspecten.

ad 8 Planexploitatie / milieuaspecten**Bezoekeraantallen****Reactie:**

- Insprekers stellen dat, in verband met het speciale karakter van het museum (avant-gardische kunst), de voorgenomen uitbreiding in relatie tot het toekomstig bezoekersaantal niet zal leiden tot het gewenste effect. Men is dan ook van mening, dat hier sprake is van een verspilling van gemeenschapsgelden. Dit kan volgens insprekers worden voorkomen door een gemeenschappelijk initiatief van de directies van de

plaatselijke musea inzake het kunst- en museumbeleid.
04,07

Commentaar:

Blijkens de uitkomsten van het hiervoor genoemde door Twijnstra Gudde uitgevoerde huisvestingsonderzoek heeft het Stedelijk Museum Het Kruithuis binnen het huidige functioneren een jaarlijks bezoekersaantal van 40.000. Binnen de voorgenomen nieuwe opzet, waarbij sprake is van een versterking van het tentoonstellingsaanbod (het bedienen van verschillende publieksgroepen tegelijkertijd), alsmede van een semi-permanente presentatie van (een deel van) de eigen collecties, bestaat het voornemen dit bezoekersaantal in enkele jaren op te voeren tot 65.000. Zulks zal overigens, gespreid in de tijd slechts leiden tot een in verhouding tot het totale bezoek aan de binnenstad zeer bescheiden bijdrage aan de parkeerdruk.

De naamsbekendheid en de kwaliteit van het museum geven voldoende waarborg voor de geprognosticeerde stijging van dit bezoekersaantal. Daarbij zal door middel van gerichte activiteiten, promotie en publiciteit in de nabije toekomst een uitbreiding van de groep "vaste bezoekers" worden nagestreefd. Door middel van een verantwoord financieel beleid wordt een mogelijke verspilling van gemeenschapsgelden voorkomen, tenzij men in het algemeen van mening is, dat er geen gemeenschapsgeld voor avantgardistische kunstbeleving moet worden uitgetrokken. In dat geval bestaat er dezerzijds een fundamenteel menigverskil met insprekers.

Een door insprekers voorgesteld gemeenschappelijk initiatief van de gezamenlijke plaatselijke musea kan op grond van het hiervoor onder ad 1 Lokatiekeuze-alternatieven gegeven commentaar overigens niet haalbaar, noch wenselijk worden geacht. De onderhavige mening van insprekers kan overigens reeds vanuit de ervaringen binnen het huidige functioneren van het museum het Kruithuis in het geheel niet worden gedeeld.

Financiële relatie woontoren - museum

Reactie:

- Door insprekers wordt benadrukt, dat het Kruithuis niet mag worden opgeofferd aan financiële problemen. In het kader van de planexploitatie wordt in dit verband gewezen op een gebrek aan inzicht in de financiële relatie van de woontoren ten opzichte van het museum, alsmede op mogelijke financiële tegenvallers. Daarbij wordt speciaal bedoeld op:
- de risicofactor bij de haalbaarheid van de geprojecteerde woontoren;
- bovengemiddelde kosten verbonden aan ondergronds bouwen, verwerving en directe planschade bij amovering offi-

cierswoningen, indirecte planschade woningen Vliertstraat en Van der Weeghensingel, alsmede onderhoudskosten talud noordzijde Aa en restruimten rond het nieuwe museum complex.

- 05,09,15,i.a.

Commentaar:

De desbetreffende woontoren staat functioneel los van het museumcomplex en is als zodanig derhalve buiten de planexploitatie van dit museumcomplex gehouden. Er is hier overigens generlei indicatie met betrekking tot buitengewone onaanvaardbare financiële risico's. Voor wat betreft het aspect van mogelijke planschade zij verwezen naar onderstaand commentaar bij ad 9-Planschade. Voor zover nodig zijn de bovengemiddelde plankosten, zoals met name het ondergronds gedeelte, mede ter wille van de zorgvuldige inpassing in de opzet van de planexploitatie meegenomen. De visie van insprekers kan hier dus niet worden onderschreven.

Milieuaspecten

Reactie:

- Insprekers achten het plan eerst haalbaar na verkregen financiële zekerheid omtrent een noodzakelijke oplossing met betrekking tot bodemsanering, met name de sanering van het terrein bestemd voor parkeervoorziening.

03,i.a.

Commentaar:

In de kosten voor noodzakelijke bodemsanering zal worden voorzien binnen de investeringsruimte van het "Bodemsaneringsfonds". Verwezen wordt naar hoofdstuk 4.2 - Bodemkwaliteit van deze plantoelichting. Ook ten aanzien van dit aspect is de financiële haalbaarheid van het plan derhalve verzekerd.

ad 9 Planschade

Bedrijfsschade

Reactie:

- Insprekers zijn van mening, dat er sprake is van planschade (inkomensderving) voor een tweetal in de directe omgeving van het Kruithuis gevestigde bedrijven als gevolg van verkeersontrekking van wegen in het plangebied en van het doen vervallen van bestaande parkeerplaatsen.

Het betreft hier met name de besloten vennootschap Wand- & Dakproducten B.V., Zuid-Willemsvaart 14, alsmede het kappersbedrijf "Up to Date", Citadellaan 2a. De genoemde verkeersonttrekking heeft betrekking op het weggedeelte van de Zuid-Willemsvaart, tussen de Citadellaan en de Vliertstraat (bestemming verblijf i.p.v. verkeer) en de daaruit voortvloeiende mogelijkheid tot het geheel, dan wel gedeeltelijk afsluiten van dat weggedeelte voor het doorgaand (twee-richting-) verkeer, zulks in verband met de noodzakelijke bereikbaarheid van de betreffende bedrijven en/of bijbehorend parkeerterrein vanaf de Citadellaan. De consequenties van de daaruit voortvloeiende alternatieve route voor genoemde bedrijven en de verkeersbelasting in het algemeen zijn daarbij volgens insprekers niet in een zichtbare afweging betrokken. Evenmin zijn de mogelijkheden voor eventueel bestemmingsverkeer op het betreffende weggedeelte onderzocht.

Daarnaast verdwijnen er in de directe omgeving 35 parkeerplaatsen. De openbare ruimte biedt hiertoe onvoldoende ruimte voor bezoekers van de bedrijven, hetgeen volgens insprekers ernstige bedrijfsschade tot gevolg zal hebben. Compensatie door middel van een mogelijke uitbreiding van de parkeerlocatie aan het Houtpad biedt hier eveneens volgens hen geen enkele oplossing.

08,14

Commentaar:

Voor wat betreft de afweging van de desbetreffende bedrijfsbelangen die verband houden met de uit het bestemmingsplan voortvloeiende consequenties ten aanzien van de verkeerscirculatie en het parkeren zij op de eerste plaats verwezen naar de hiervoor onder ad 5-Openbare ruimte en verkeersaspecten-opgenomen specifieke commentaren. Hieruit blijkt, dat de betreffende bedrijfsbelangen binnen de uitgangspunten van het Beleidsplan Verkeer en Vervoer als onderdeel van een totaalafweging zijn betrokken. Mocht er niettemin aanspraak bestaan op mogelijke planschade dan staat daartoe uiteraard beroep open op de mogelijkheden zoals gegeven in artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Deze mogelijkheden zijn in de planexploitatie open gehouden. Concrete planschade wordt vervolgens bepaald bij plananticipatie c.q. planonherroepelijkheid.

ad 10 Inspraak/Procedure

Reactie:

- Het definitieve karakter van de planvorming en de daaraan ten grondslag liggende besluitvorming is volgens insprekers strijdig met de betreffende wettelijke normen omtrent de

inspraak en de besluitvorming in het algemeen. Zulks vormt met name een beletsel voor een juiste afweging van de alternatieven. Een en ander dient, behoudens een nadere intentieverklaring, te worden beschouwd als een bezwaar inzake toepassing van de gemeentelijke inspraakverordening.

Met het oog op de ernstige bezwaren ten aanzien van het plan, alsook op de nieuwe omstandigheid van de woontoren in de besluitvorming, wordt eveneens door insprekers verzocht om een intentieverklaring tot het afzien van projectgerichte besluiten (bouw-, kap-, sloopvergunning of wegonttrekking) voordat de raad zich omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan heeft uitgesproken.

15,i.a.

Commentaar:

De procedure voor de inspraak omtrent het voorontwerp-bestemmingsplan is gevoerd conform het bepaalde in de Inspraakverordening van deze gemeente (zie hiervoor onder 7.1-Inleiding-). De resultaten van die inspraak zijn weergegeven en afgewogen in dit hoofdstuk onder 7.3 met bijbehorende samenvatting inspraakreacties, die als bijlage bij deze plantoelichting is gevoegd. De formele vaststelling van dit eindverslag van de inspraak vindt plaats bij de ter visie legging van het ontwerp-bestemmingsplan ex. artikel 23 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, waarbij door middel van een afzonderlijke openbare kennisgeving tevens de mogelijkheid wordt opengesteld tot gebruikmaking van het in genoemde Inspraakverordening opgenomen klachtrecht.

Door insprekers wordt hier ten onrechte aan de bestemmingsplanvorming een uitvoerend karakter toegekend. Zulks is in het huidige stadium van planvorming en inspraak nog niet het geval. Evenmin is er sprake van voorafgaande besluitvorming die op zich aan een afzonderlijke inspraak zou zijn onderworpen, c.q. waarbij sprake zou kunnen zijn van een overschrijding van normen die in zijn algemeenheid voor die besluitvorming zijn gesteld. Afgezien van het feit, dat door insprekers deze besluitvorming niet nader wordt aangeduid, kan vanuit de feitelijke planontwikkeling alleen worden gesproken over een voorafgaande beleidsvorming. Als zodanig dienen dan ook de desbetreffende beslissingen die in dat kader zijn genomen te worden gezien. In dat verband kunnen worden genoemd de principebeslissingen van de gemeenteraad omtrent het voorbereidingskrediet voor de huisvesting van het museum in 1992, het huisvestingsonderzoek voor het stedelijk museum met bijbehorende kredietvoting ten behoeve van de vervaardiging van een voorlopig ontwerp huisvesting Museum Het Kruithuis in 1993 en het rapport "Uitbreiding Museum Het Kruithuis" in 1995, alsmede de primaire instemming van de raad in dat jaar met de notitie ste-

denbouwkundige situatie het Kruithuis (aandachtspunten en uitgangspunten voor de ontwikkeling naar een bestemmingsplan) met bijbehorende beleidsvisie inzake de stedenbouwkundige noodzaak tot sloop van de hiervoor genoemde panden Citadellaan 1, 3 en 5. De in het kader van de Inspraakverordening geboden inspraak ten aanzien van het voorontwerp-bestemmingsplan past geheel binnen die beleidsvorming tot voorbereiding van de desbetreffende partiële herziening van het bestemmingsplan Zuid-Willemsvaart-Aa, waarvan immers de daaraan verbonden voorafgaande beleidsvorming onlosmakelijk onderdeel uitmaakt en als zodanig nader als object van inspraak kan worden aangemerkt. Als dan wordt tevens voldaan aan de bepalingen van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Op grond hiervan moet worden geconcludeerd, dat de desbetreffende belangen van insprekers derhalve op generlei wijze zijn geschaad.

In het kader van het algemeen uitgangspunt inzake handelings- en beleidsvrijheid binnen de uitoefening van publiekrechtelijke taken is het ongewenst om in dit stadium van planvorming als gemeentebestuur over te gaan tot een uitdrukkelijke en beperkende intentieverklaring ten aanzien van een aantal publiekrechtelijke bevoegdheden, zoals door insprekers wordt verlangd. Wel is het duidelijk, dat gelet op de gekozen en lopende bestemmingsplanprocedure, van uitvoeringsgerichte besluiten en handelingen eerst sprake zal zijn nadat door de gemeenteraad omtrent de vaststelling van dit bestemmingsplan zal zijn beslist. Als zodanig vindt derhalve een zorgvuldige belangenafweging plaats.

De onderhavige aanmerkingen van insprekers omtrent de proceduregang dienen derhalve te worden afgewezen.

Bijlage bij hoofdstuk 7

's-Hertogenbosch

Stadsontwikkeling

Verslag openbare vergadering Monumentencommissie 's-Hertogenbosch d.d. 14 september 1995, 12.00 uur, gebouw Bouwhistorie en Archeologie, Bethaniestraat.

Aanwezig: mevr. M. Moons, A. Peetoom, H. Boekwijt, J. van Grinsven
T. v.d. Einde, secretaris.

Tevens aanwezig: heer Van Oostveen, Stichting 's-Hertogenbossche Monumentenzorg
heer Bergé, Bond Heemschut
heer Wuijstman, Kring Vrienden van 's-Hertogenbosch (vanaf ± 12.45 uur)

De heer Peetoom doet als eerste een voorstel van orde. Hij stelt voor dat mevr. Moons als waarnemend voorzitter optreedt. Mevr. Moons is graag bereid dit te doen. De andere leden stemmen daar van harte mee in.

1. Bezwaar van Kring "Vrienden van 's-Hertogenbosch" tegen afgifte monumentenvergunning Pensmarkt 36-38 Hema B.V.

Mevr. Moons deelt mede dat de welstandscommissie een positief advies heeft uitgebracht na in eerste instantie enkele aanpassingen gevraagd te hebben. De monumentensubcommissie heeft met betrekking tot het aangepaste bouwplan eveneens een positief advies uitgebracht.

De subcommissie heeft positief geadviseerd omdat geen beschermenswaardige zaken van/aan het monument worden beschadigd of aangetast.

Het bezwaarschrift gaat weinig in op het bouwplan zelf, maar veeleer op het aspect wel of niet wenselijkheid om open puien af te sluiten met een rolluik (open conform de richtlijnen).

Naar de mening van J. van Grinsven zou het beleidsmatige aspect daarvan veeleer een zaak voor de welstandscommissie c.q. van welstandsbeleid zijn.

De commissie is van mening dat in zijn algemeenheid ook de monumentencommissie met betrekking tot de binnenstad over een dergelijke beleidsmatige benadering zou kunnen adviseren.

Nu ligt echter een aanvraag om monumentenvergunning voor en die is wel of niet akkoord vanuit art. 11 Monumentenwet bezien.

De secretaris leest vervolgens het eveneens positieve advies van de Rijksdienst Monumentenzorg voor.

De monumentencommissie deelt het positieve advies dat de subcommissie heeft uitgebracht.

2. Voorontwerp-bestemmingsplan Partiële herziening Havenkwartier, Eurocinema.

De heer J. van Grinsven geeft een toelichting op het voorontwerp. Eurocinema heeft de wens geuit van meer zaalcapaciteit en meer zalen. De behoefte heeft zij cijfermatig onderbouwd. De commissie ruimtelijke ordening is in beginsel akkoord met het voorontwerp. Met betrekking tot het ontwerp wordt inspraak voor de bevolking gehouden, alsook het wettelijk vooroverleg gevoerd. Daarna volgt de definitieve besluitvorming.

De heer Boekwijt merkt op dat archeologisch onderzoek een deel van de voormalige St. Pieterskerk te voorschijn zou kunnen brengen. Dan zou het naar zijn mening wenselijk zijn om in overleg met de bouwer te bezien of daar nog iets van zichtbaar zou kunnen worden gemaakt. Op de vraag van de heer Peetoom antwoordt de heer Van Grinsven dat de bestaande kavelgrens halverwege de Handelskade en Van Tuldenstraat ongewijzigd blijft. Wel wordt de kavel van het Eurocinemacomplex naar achter volgebouwd. De heer Peetoom vraagt om in de

plantoelichting aandacht te schenken aan het aspect vml. St. Pieterskerk. De heer Van Grinsven vraagt de heer Boekwijt om hem daartoe tekst aan te leveren. Mevr. Moons is van mening dat het uiterlijk van de achtergevel van belang kan zijn in relatie naar de woningen aan de Handelskade. De commissie vraagt de heer Van Grinsven om in de volgende vergadering daarvan tekeningen te laten zien. Alsdan zal ook een advies worden geformuleerd.

3. Rapport historische relictten.

De heer Boekwijt geeft een toelichting. Het rapport is in belangrijke mate een inventarisatie maar doet ook suggesties, hoe er mee om te gaan en hoe het begrijpbaar te maken voor de burgers en bezoekers van de stad. Het gaat daarbij om aanwezige, onzichtbare wellicht nog aanwezige en verdwenen relictten. Twee situaties zijn in het rapport uitgewerkt als suggesties nl. Leuvensche Poort en Gasthuispoort/Herman Moerkerkplein.

De heer Peetoom vindt het een verrukkelijk boek. Een prachtige inventarisatie. Maar er wordt geen basisfilosofie hoe er mee om te gaan in aangegeven. Voor je wat gaat doen zou naar zijn mening de vraag gesteld moeten worden: wat doe je wel en wat doe je niet? Wil je wel alles zichtbaar maken? Hoe ga je er mee om? Naar zijn mening moet er niet zomaar begonnen worden zichtbaar te maken. Eerst een koers een beleid uitstippelen.

De heer Van Grinsven merkt in dat verband op dat de commissie dat ook al eerder als wenselijk heeft geuit. De heer Peetoom beluistert al gevechten van waar wel en hoe. Maar hij kent nog geen beleid. De commissie deelt deze zorg. De heer Peetoom blijft van mening (zoals hij eerder al heeft geuit) dat weglaten van wat er niet meer is, ook kwaliteit kan zijn. Niet alles zou weer zichtbaar moeten worden gemaakt. Ook de heer Boekwijt vindt dat duidelijke keuzes nodig zijn. En niet ad hoc. Inderdaad hoeft niet alles te worden teruggebracht. Mevr. Moons is van mening dat de gemiddelde burger duidelijke info nodig heeft met betrekking tot de keuze weglaten of laten zien.

De commissie is van mening dat de filosofie: maak je alles, veel of alleen selectief dingen zichtbaar in de openbare ruimte, vooraf dient te gaan aan de daadwerkelijke keuzes. Dan nog kunnen specifieke situaties redenen vormen voor afwijkingen.

De commissie herhaalt ook het verzoek om in een vroegtijdig stadium betrokken te worden bij inrichtingsplannen voor de openbare ruimte mede in relatie tot dit onderwerp. Bureau O.R.V. zal benaderd worden om in de volgende vergadering de herinrichting Hinthamerstraat/Hinthamereinde op de agenda te plaatsen.

De secretaris zal de brief van de Kring Vrienden van 's-Hertogenbosch op zoeken m.b.t. opmerkingen gerealiseerde herinrichting en een copie daarvan toesturen aan de commissieleden. De voorzitter verzoekt daarbij zoveel om visualisering van gegevens in kaartmateriaal ten behoeve van de advisering door de commissie.

4. Nadere stedenbouwkundige motivatie omgeving het Kruithuis.

Jan van Grinsven geeft een toelichting op het commissievoorstel. Dit commissievoorstel is in feite een principe-beslissing. Uitwerking in het ontwerp-bestemmingsplan volgt nog. Het vrijleggen van het Kruithuis is de basis voor de discussie gebleven. Bebouwing aan de noordzijde/stadsmuurzijde is toch nodig voor de uitbreiding van de museumfunctie. Die zijde is de minst kwetsbare en leent zich daar dus het beste voor. De heer Peetoom vraagt hoe het ontgraven gedacht wordt? Lange taluds of trapsgewijs verlaagd openleggen. Mevr. Moons merkt op dat het landschapsachtig langzaam verlagen vreemd is aan de historie van het gebouw. De heer Van Grinsven merkt dienaangaande op dat het gebouw openleggen nu een andere zaak is dan vroeger want het omringend terrein is nu veel hoger dan vroeger toen het Kruithuis gebouwd is. De commissie is van mening dat het eerder gepresenteerde plan beter was dan het nu voorliggende,

door de bebouwing in de hoek Vliertstraat/stadsmuur. De commissie vraagt voor die hoek aandacht. S.v.p. daar de nodige bescheidenheid betrachten. Zij verzoekt de vervolgplannen tijdig weer aan de orde te stellen in de commissie. Zij neemt het commissievoorstel voor het overige voor kennisgeving aan.

5. Terugkoppeling subcommissie monumenten aangaande bouwplannen e.d.

- Sloopaanvraag St. Janssingel/St. Jansstraat: akkoord mits aan voorwaarden wordt voldaan. O.a. bouwhistorisch-archeologisch onderzoek.

- Visstraat 11: akkoord.

- Oliemolensingel 2: indeling brugwachtershuis niet akkoord. Suggesties gedaan hoe het wel zou kunnen. Het welstandsadvies sluit daarop aan.

- Kruisstraat 10: akkoord, advies gegeven raam winkel uitvoeren zoals raam verdieping.

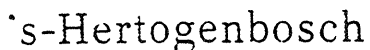
- Hinthamerstraat 199: het advies m.b.t. de kelderingang is onhaalbaar gebleken; alsnog akkoord.

6. Rondvraag.

De commissie vraagt de secretaris om het rapport Historische relictten de volgende vergadering weer op de agenda te plaatsen.

SO/BM, 12 oktober 1995.

T.v.d.Einde.

Verslag openbare vergadering Monumentencommissie 's-Hertogenbosch d.d. 14 december 1995, 10.00 uur, stadhuis, Markt 1, koepelzaal.

Tevens aanwezig: heer H.Kurvers, Kring Vrienden van 's-Hertogenbosch
heer W.Hagemans, Brabants Dagblad
heer H.Bergé, Bond Heemschut.

Akkoord.

De heer Kurvers merkt op dat de planning voor de uitvoering van de Hinthamerstraat aanzienlijk is opgeschoven.

2. Ontwerp-bestemmingsplan partiële herziening Stadskern, Achter het Verguld Harnas.

De heer Van Grinsven geeft een toelichting op dit ontwerp-bestemmingsplan. De bouwplan-ontwikkeling is reeds eerder aan de orde geweest in de monumentencommissie.

De rooilijnverlegging naar de weg toe is reeds in het geldende bestemmingsplan Stadskern geregeld. Bij dit ontwerp gaat het voornamelijk om winkels in twee bouwlagen, verruiming erfbouwingsmogelijkheden (in meerdere lagen o.a. ten behoeve van het wonen), twee lagen wonen op de winkels. Qua goothoogte wordt aangesloten bij het geldende plan.

De heer Peetoom merkt op dat de toelichting a.h.w. lovend doet over het bouwplan. Daar heeft hij moeite mee. De commissie vraagt hiervoor aandacht. Als de gemeente een architectuurbeleid formuleert, hoe komt dat beleid dan tot realisatie. De commissie heeft zich eerder over dit bouwplan uitgesproken. Los van de opvatting over het bouwplan, heeft de commissie geen bezwaren tegen de inhoud van de bestemmingsplanherziening.

3. Bouwplan St.Janssingel-St.Jansstraat. Initiatiefvoorstel Knillis
reconstructie St.Janspoort.

Bouwplan: hoogte linker lage bouwdeel wijkt af van het bestemmingsplan. Het overgangsrecht is door tijdsverloop niet meer bruikbaar. De kapvorm wijkt af. Er is geen monumentale bescherming. Wel beschermd stadsgezicht.

De heer Peetoom vindt het moeilijk om een politiek initiatiefvoorstel zakelijk te beoordelen. Er is meer informatie en er zijn meer onderzoeksresultaten nodig voor een goed oordeel over het voorstel. Van belang is ook dat sinds het verdwijnen van de waterpoort er veel dingen zijn gebeurd. Er is nu de gekanaliseerde Dommel met aan de overzijde de wijk 't Zand en er is de nieuwe ontwikkeling van de Visstraat-Stationsweg.

De voorzitter is van mening dat het opvolgen van het initiatiefvoorstel een principiële keuze voor een historiserende koers betekent. Het is niet juist dit als incident te zien. Het zou een onderdeel van een totaalvisie moeten zijn. Zij deelt de opvatting van de heer Peetoom dat daarvoor meer onderzoek nodig is.

De heer Boekwijt merkt op dat de restauratie van de boombrug reconstructie van de begin 18e eeuwse situatie is. De voorzitter vindt dat er wel een consistent beleid dienaangaande zou moeten zijn. Niet hier een stuk 18e eeuwse reconstructie en elders weer uit een heel andere periode.

De commissie spreekt de wens uit voor een uitvoeriger studie door de BAD.

Indien mogelijk de oude situatie over de nieuwe leggen. Zijn er nog restanten?

De commissie zou het voorstel graag zo gauw mogelijk terug willen zien samen met de haars inziens benodigde studie.

Zij geeft nu ook geen advies over het bouwplan, gezien de samenhang met het initiatiefvoorstel.

4. Ontwerp-bestemmingsplan Herziening Aa-Zuidwillemsvaart omgeving Kruithuis.

Toelichting van de heer Van Grinsven op het ontwerp.

Ten opzichte van eerdere uitgangspunten zijn er enkele wijzigingen. Er komt een vrije voorruimte voor het monumentale gebouw. Bedoeling is om zo het oorspronkelijke Kruithuis meer vrij te leggen. Er komt nu een onderdoorgang t.b.v. de entree, geen bruggen meer. Ook door het afgraven aan de buitenzijde komt het Kruithuis meer vrij te liggen.

De heer Peetoom vraagt aandacht voor tijdig onderzoek naar de kwaliteit van het bestaande metselwerk dat weer bloot gelegd wordt.

De heer Van Grinsven heeft gehoord dat er al onderzoek is geweest en dat de kwaliteit meevalt. Waarschijnlijk zal het kostenaspect wat dat betreft wel meevallen.

De heer Boekwijt vraagt of de vorm van de uitgraving een speciale bedoeling heeft. De heer Van Grinsven verwacht dat daar technische redenen voor zijn. Dat komt nog aan de orde in het kader van het bouwplan.

De commissie neemt het ontwerp-bestemmingsplan voor kennisgeving aan.

5. Ontwerp-bestemmingsplan St.Andriesstraatje

Dit agendapunt wordt doorgeschoven naar de vergadering van 6 februari 1996.

6. Terugkoppeling bouwplannen e.d. vanuit de subcommissie.

Kruisstraat 8/Poort van Diepen.

Principe van de nieuwe toegang en de binnenindeling niet bezwaarlijk.

De raamindeling is niet akkoord. Nadere detaillering in overleg met H.Boekwijt.

Sloopvergunning Choorstraat.

De te slopen bebouwing hoeft niet worden gehandhaafd, maar de sloopvergunning mag niet eerder worden afgegeven dan dat nieuwbouw verzekerd is (bouwvergunning). In dat kader merkt de commissie nu reeds op dat zij de aangegeven onderdoorgang in het aangrenzende monumentale deel van de bebouwing bezwaarlijk acht.

7. Rondvraag.

De heer Boekwijt deelt mee dat bij de restauratie St.Cathrien in het bijzonder de pastorie besloten is te streven naar herstel van de architectuur van het oorspronkelijke gebouw (natuursteen). Het gemeentebestuur steunt dit streven financieel. Er komt een aangepast plan voor de restauratie.

N.B. Volgende vergadering 6 februari 1996.

SO/BM, 30 januari 1996.

